24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6561 6 ՕԳՈՍՏՈՍ 1907 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 10 ՐԷՃԷՊ 1325 19 AOUT 1907 24me année № 6561

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Դրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 25 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره‌كين بوياجيان
درعليه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ԼԵԶՈՒԱԿԱՆ
ԱՆՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Աշխարհաբար գրականութեան մը գոյութենէն ի վեր, անպակաս եղած են այնպիսի լեզուական խնդիրներ՝ որոնք գրագէտը տարակուսի և շփոթութեան մատնած են շատ անգամ։ Այս գրականութիւնը մշակողներուն մէջ գոյութիւն ունեցած են, և դեռ ունին անհամաձայնութեան կէտեր՝ որոնք այսօր իրենց լուծումը գտած ըլլալէ դեռ շատ հեռու են։ Ասոր գլխաւոր պատճառներէն մէկն է անկատարութիւնը լեզուին, որ իր շրջանն ամբողջովին բոլորած չըլլալով չէ հասած կատարելութեան։ Լեզուն իր բնական և անյեղլի ընթացքն ունի զոր կը շարունակէ, օրէ օր բարգաւաճելով, օրէ օր զտուելով և մաքրուելով, մինչև որ հասնի կատարելութեան գագաթնակէտը։ Այս ընթացքը նշմարելի է գրականութեան մէջ, բայց մանաւանդ ժողովրդեան լեզուին մէջ, որ ենթակայ է բնական և միօրինակ օրէնքներու։ Անհամաձայնութեան ուրիշ ու նուազ կարևոր մէկ պատճառն է գրագէտներու քմահաճոյքը. կայ նաև հին ու նոր լեզուներուն հմուտ չըլլալը։ Գրագէտները—լեզուին մէջ չգտնելով լայն և հարթ ճանապարհ մը՝ ուրկէ կարենային անցնիլ դիւրաւ, տեղ տեղ տարակուսանքի և վարանման մէջ գտնուելով գծած են իրենց մասնաւոր ուղիներ, որոնց բազմութիւնը յառաջ բերած է լեզուական անհամաձայնութիւններ։ Աշխարհաբարը ժողովրդեան լեզուն է։ Բայց թէ ժողովրդեան լեզուն կրնա՞յ և պէ՞տք է կատարելապէս յարմարի գրականութեան. այս է խնդիրը։ Ժողովրդեան լեզուն ըսելով կը հասկնանք այն բարբառը՝ զոր ժողովուրդը, մանաւանդ անուս դասակարգը, ռամիկը կը խօսի, ուստի և ռամկօրէնը։

Ռամկօրէնը չի կրնար բացարձակապէս գրական լեզու մը ըլլալ, նախ՝ որովհետև նա տեղւոյն և պարագաներուն համեմատ կը փոխուի, երկրորդ՝ որովհետև չի համապատասխաներ գրականութեան մը անհրաժեշտ պահանջումներուն։ Ռամիկ լեզուին մէջ կան այնպիսի պարզուկ և սիրուն բացատրութիւններ՝ որոնք իրենց գոյութեան իրաւունքն ունին լեզուին մէջ. և ասոնք նոյն իսկ անոր հոգին, անոր կեանքն են։ Սակայն բարձրագոյն գրականութեան համար բոլորովին անբաւական է ռամկօրէնը, և լեզուին համար աւելի բարձր մէկ տարրի հարկը կը տեսնուի, և այս բարձրագոյն տարրը կը գտնենք գրաբարին մէջ, որ իր ազնիւ և լուրջ դարձուածքովը, վեհ կերպարանքովը կը լնու լեզուին թերին։

Ուրեմն աշխարհաբար գրականութիւնը պէտք է որ ըլլայ ժողովրդեան լեզուն, ազնուացած, զտուած հին լեզուին միջոցաւ։ Գրագէտները զայս համաձայն կ'ընդունին։ Բայց թէ ի՛նչպէս պէտք է աշխարհիկ և հին լեզուներն իրարու մօտեցնել, հաշտեցնել, ահա՛ այս կէտին մէջ կը տեսնուի անհամաձայնութիւնը։ Կան գրագէտներ՝ որոնք գրաբարին աշխարհաբարի վրայ ունեցած ազդեցութիւնը վեր պահել ուզելով, լեզուն կը խճողեն այնպիսի ձևերով և ասացուածքներով, որ անոր հինցած և տարտամ կերպարանք մը կուտան։ Ուրիշներ կան որ, առաջիններուն ճիշդ հակառակը, կ'ուզեն աշխարհաբարէն վտարել ինչ որ գրաբար է, լաւ կամ գէշ, առաւելութիւն կամ պակասութիւն։ Երկու ծայրայեղութիւններն ալ պարսաւելի են։

Բայց կայ ասոնց մէջտեղ համբայ մը՝ որ արդէն ամէնէն յաճախուածն է, և ամէնէն արժանի է հետևուելու։

Ոչ կուրօրէն հետևիլ գրաբարին, և այսպէսով լեզուն տգեղցնել, տարտամցնել, ոչ ալ անկէ հեռացնել ինչ որ ազնիւ է, առաւելութիւն է։ Ժողովրդեան լեզուէն առնել ինչ որ ունի գեղեցիկ, դիւրին, պարզ. գրաբարէն՝ իր վեհութիւնը, խորութիւնը, և ասոնցմէ գոյացնել, կանոնաւոր և միօրինակ աշխարհաբարը։

Ահա՛ թէ ինչ պէտք է։

Գրագէտներու այս տարբեր ուղղութիւններէն յառաջ եկած են անհամաձայնութեան այլևայլ կէտեր։ Ինչպէս.

Հոլովներ

Սեռական.—«Ի» վերջացող բառերու, ինչպէս՝ եկեղեցի, հոգի, յոգնակի, կիրակի, Թմբի, ուռի, տարի։ Ոմանք միօրինակութեան համար կ'ուզեն այս տեսակ բառերու սեռականն ընդհանուր կանոնին համաձայն կազմել և կը գրեն—եկեղեցիի, տարիի—եայլն։ Այս կանոնաւորութիւնը գուցէ տարօրինակ ըլլայ, որովհետև թէ՛ մատենագրութեան հակառակ է և թէ ժողովրդեան լեզուին, քանի որ իի հնչումը պարզ և դիւրին չըլլալով՝ չի յարմարիր լեզուին։ Կան սակայն այնպիսի բառեր ալ, որոնց սեռականը ԻՈՅ ձևով կազմելը քաջահնչութեան անյարմար և լեզուին հակառակ պիտի ըլլար։ Այսպէս, տգեղ գրաբարի հետևողութիւն մըն է գրելը—յոգնակւոյ, կիրակւոյ, Ուռւոյ, Թմբւոյ, վասն զի լեզուն ասոր մասին ճշգրիտ և բացարձակ կանոն մը գծած չըլլալով, այս ձևերը գրագէտներուն քմահաճոյքէն կախում ունին։ Իի ձևը գործածական է մանաւանդ երբ բառին մէջ բաղաձայններու խճողում կայ։

ՈՒՄ վերջացող ածանցեալ բառեր—ինչպէս գործածում, վերջացում, գոյացում, ածանցում։ Ասոնց սեռականն երկու կերպով ալ գործածական է. այսինքն՝ ընդհանուր օրէնքին համաձայն, և գրաբարի ձևով։ Ուստի և կը գրուի գոյացման, վերջացման կամ գոյացումի, վերջացումի։ Երկուքն ալ ունին իրենց գոյութեան իրաւունքը լեզուին մէջ, առաջինն իբրև մատենագրութեան համաձայն, երկրորդն իբրև կանոնաւոր։ Թէպէտ և այս վերջինը բոլորովին նոր է։

Ժամանակ ցուցնող բառեր, ինչպէս, ատեն, ժամանակ, օր, ամիս, տարի եայլն։ Այսօրինակ բառերու սեռականը կը կազմուի ընդհանրապէս ՈՒԱՆ մասնիկով։ Ինչպէս, օրուան, ժամանակուան, ատենուան, տարուան։ Կայ սակայն փոքրամասնութիւն մը գրագէտներու, որոնք կը գրեն. օրւան, ժամանակւան, տարւան, առանց Ու։ Այս երկրորդ ձևը աւելի բանական է քան առաջինը, այն պարզ պատճառաւ՝ որ Ո գիրը հոս բոլորովին աւելորդ է մասնիկին կազմութեան մէջ, և անոր ջնջումն ո՛չ հնչման կը վնասէ, ոչ ալ կանոնին։ Իոյ մասնիկը—առանց Ու—շատ լաւ կը հանէ (Վ) ձայնը, ինչպէս տարւոյ սեռական ձևին մէջ, ուստի և նոյն օրինակը՝ երբ ուզենք, իբրև ժամանակ ցուցնող բառ՝ սեռական ընել, ի՞նչ պէտք կայ Ու մը՝ որ աւելորդ է և իրաւունք չունի, «տարւան»։ Այս օրէնքէն բացառութիւն կը կազմեն ամիս, շաբաթ, որոնց սեռականին մէջ ձայնաւորի կորուստ կամ բաղաձայնի խճողում կայ, օրինակի համար, շաբթուան, ամսուան (այսինքն՝ շաբաթուան, ամիսուան), և կրկին սեռական, անգամ, սեռ. անգամ-ու, անկէ կրկ. սեռ. անգամ-ու-ան, մահ, մահու, մահուան։ Հ. Այտնեան ընդունելով հանդերձ Ուան ձևը, կ'աւանդէ Ւան,—օրւան։

Թէպէտ դեռ ոչ ընդհանրացած, այս ձևը կ'արժէ որ հետևուի կանոնաւորութեան և պարզութեան կրկնակ առաւելութիւններով։

Արև, շահ, հաւ, և նման գոյականներ կան՝ որոնց սեռականը գրագէտներէ ոմանց կողմէ կազմուած է ըստ ընդհանուր օրէնքին, ինչպէս արևի, շահի, հաւի. այս չափազանց կանոնաւորութիւնը սակայն անտեղի է։ Արդէն իր քիչ գործածութիւնը զայն կ'ապացուցանէ։ Հաւու, արևու, շահու են. ձևերը նուիրագործուած են այլ ևս հմուտ գրագէտներու գրչին տակ։

Գրագէտներէ ոմանք, գրաբարի հետևողութեամբ, փոփոխման կանոնը կը գործադրեն Է, ԵԱ պարունակող բառերու հոլովման, և մանաւանդ սեռականին. ինչպէս պարտէզ, սենեակ, սարեակ, հանդէս. սեռական՝ պարտիզի, սենեկի, սարեկի, հանդիսի։ Այս ձևը այսօր հինցած ըլլալով բոլորովին կորսուելու վրայ է։ Փոքրամասնութիւն մը միայն կը գործածէ այս կանոնը, մինչդեռ շատեր անփոփոխ կը պահեն։ Այս երկրորդ ձևը թէ՛ աւելի ընդհանրացած է և թէ՛ աւելի յարմար լեզուին—աշխարհաբարի—պահանջմանց։

Այսպէս սովորական եղած է գրել. սենեակի, հանդէսի, պարտէզի, սարեակի։

Կան սակայն քանի մը միավանկ բառեր, որոնք դեռ ենթակայ են փոփոխման կանոնին.—սէր, սիրոյ, տէր տիրոջ։

Այս տեսակ է նաև ԱՄԷՆ բառը։ Ոմանք հոլովման մէջ Էն Եի կը փոխեն։—Ամենուն եայլն։ Կան նաև պարզապէս ամեն եով գրողներ. բայց այս վերջին ձևը սխալ է։ Սակայն սխալ չէ ամենուն՝ եով, այլ գրաբարաձև։ Ամէնի վրայ փոփոխման կանոնը գործադրելը կորսուած է այսօր։ Սովորական և ընդհանուրէն գործածուած ձևն է. ամէն, ամէնուն, ամէնէն եայլն։

Լեռ, դուռ, բեռ, թոռ և նմանօրինակ բառերուն սեռականները սովորաբար գրաբարաձև ըլլալով, հոլովման մէջ մերթ ռ կը փոխուի ր, —լերան, դրան—մերթ կը մնայ անփոփոխ, —թոռան, բեռան—։ Սակայն որովհետև անկանոնութիւն մըն է ռի մերթ փոխուիլը, մերթ ալ անփոփոխ մնալը, ոմանք անխտիր ռով կը գրեն, վասն կանոնաւորութեան, թէպէտ լեզուաբանական փաստերն ասոր դէմ բողոքեն։

Գործիական.—ԹԻՒՆ վերջաւորող գոյականներ. բարութիւն, աղքատութիւն, վեհանձնութիւն են.։ Ասոնց գործիականն երկու ձևով գործածական եղած է հաւասարապէս.—Բարութեամբ, աղքատութեամբ և բարութիւնով, աղքատութիւնով։ Այս երկրորդ ձևը թէպէտ ընդհանուր կանոնին համաձայն է և անքաջահնչութիւն ալ յառաջ չի բերեր, բայց բոլորովին նոր է և քիչ ալ գործածական։ Գրագէտները նախապատուութիւն կուտան ընդհանրապէս, և պէտք է տալ, առաջին—գրաբար—ձևին. Օր. Աղքատութեամբ, երջանկութեամբ։

Ինչ ինչ հոլովումներ

O վերջաւորող բառերու և յատուկ անուններու հոլովումը երկու տեսակ կ'ըլլայ. օի և ոյի. ինչպէս զրօ զրոյի, ճիրօ ճիրոյի, Հիւկօ Հիւկոյի, Ռուսօ Ռուսոյի. և կամ զրօի, ճիրօի, Հիւկօի, Ռուսօի եայլն։ Առաջին ձևն —ոյի— աւելի ճիշդ և աւելի քաջահնչիւն է։ Ինչպէս որ քաջահնչութեան համար կը գրուի.—Բերայի, Տիւմայի և ոչ Բերաի, Տիւմաի. նոյնպէս և նոյն պատճառաւ պէտք էր գրուիլ, և ընդհանրապէս կը գրուի.—զրոյի, Հիւկոյի են.։ Ոմանք ալ կան, որոնք այս տեսակ բառերը կը գրեն միշտ ոյ ով. զրոյ, Հիւկոյ են.։

Յոգնակի

Կորուսման կանոնը.—Գրագէտներէ ոմանք ի, ու պարունակող բառերուն մէջ կորուսման կանոնը գործադրելով կը գրեն.—Գիրք, գրքեր, տուն, տներ, շուն, շներ։ Ուրիշներ ալ չգործադրելով զայն՝ կը գրեն.—Գիրքեր, տուներ, շուներ։ Այս վերջին ձևն աւելի ընդհանրացած է, մանաւանդ վերջերս Կ. Պոլսոյ մէջ։ Իր պարզութիւնը, ուր քաջահնչութիւնն ալ չի տուժեր, և մանաւանդ իր կանոնաւորութիւնն ալ կ'արդարացնէ իր գործածութիւնը։

—Կորուսման կանոնը գործադրուելով տեղի կը տրուի անճահ հնչմանց. ինչպէս Թիզ, Թուզ, Նիշ, Նուշ, կիր, կուր, որոնց յոգնակիները իրարու հետ պիտի շփոթուէին, եթէ կորուսման կանոնը գործադրուէր անոնց վրայ։ (Զապէլ Ասատուր, —Քերականութիւն.)

Ընդհանուր օրէնքէն դուրս դեռ, աշխարհաբարի մէջ կը գործածուին այլ և այլ գրաբարաձև յոգնակիներ. ինչպէս, մարդիկ և աւելի ցանցառ ժողովուրդք, գիտութիւնք, որոնք երբեմն ընդհանուր օրէնքին նախամեծար կը համարուին իրենց կարճութեան և դիւրութեան համար։ Թէպէտև կան աշխարհաբարեան գրագէտներ՝ որոնք կ'ուզեն այս ձևերը բացարձակապէս վտարել լեզուէն։ Այս կանոնաւորութիւնը չափազանց է սակայն, քանի որ դեռ ժողովրդեան բերնին մէջ կը գտնենք յոգնակիներ։

(Շար.) ԱՐՇԱԿ ՍԵՂԲՈՍԵԱՆ

ՎԱՐԴԱՎԱՌԸ ՍԱՊԱՆՃԱՅԻ ՄԷՋ

Յուլիս 28ի շաբաթ իրիկունը, ուշ ատեն, արագ որոշումով մը կառք կը նետուիմ բարեկամի մը հետ, թէ՛ Սապանճան առաջին անգամ տեսած ըլլալու և թէ՛ Վարդավառն ալ այս անգամ հոն անցընելու, զբօսնելու կրկնակ բաղձանքով։ Գիշերային գեղեցիկ ու զուլալ օդով մը 3 ժամէն կը հասնինք Սապանճա, ուր Ատաբազարէն, Իզմիտէն, Գէնճըլարէն ու Գուրտպելէնէն բազմաթիւ ուխտաւորներ մեզմէ առաջ արդէն եկած՝ Ս. Մինասի առջև կիրամուտքի աղօթքնին ու խնդիրքնին կատարելէ ետքը, ժամուն մօտիկ 4-5 զբօսարան-սրճարանները լեցուցած են՝ արևելեան սիրատարփիկ նուագածութեամբ, գեղջկավայել խրախճանքներով և Բագոսի երջանկաւէտ խնկարկութեամբ ալ օծելու, տօնելու, տօնախմբելու համար Վարդավառը՝ մեր բնատոհմիկ տօներուն է՛ն յատկանշականը։

Սապանճան, որ վարչային բաժանումով Ատաբազարի կը վերաբերի, իր մէջ կը պարունակէ մօտ 400 տուն ժողովուրդ՝ Թուրք, լազ, կիւրճի 300, հայ 70, և յոյն 30 տուն ազգաբնակութեամբ։ Գիւղին բնակչութեան մեծագոյն մասը կ'ապրի գլխաւորապէս մրգեղէնի և խաղողի արդիւնքներով. իսկ փոքրամասնութիւնն ալ կը զբաղի տարրական, բայց անհրաժեշտ արհեստներով։ Սապանճա նշանաւոր է մասնաւորաբար իր պտուղներովը ու լիճովը, օդովը ու ջուրովը, և իր լեռնային դիրքովը ու բնական տեսարաններովը, որոնց կոյս գեղեցկութիւններէն հմայուած, հոգեգրաւուած՝ միշտ անպակաս են ու կ'ըլլան բնիկ թէ օտար զբօսաշրջիկ-այցելուներ զանազան ու զարմանազան, որոնք քաղքի աղաղուկ ու թոզ մխօրներէն ու խորշակ-օդէն թուլցած, պարտասած՝ կուգան 20 վայրկեան հեռուի 20 տուննոց Նոր-Գիւղի մէջ մանաւանդ, մայր բնութիւնը վայելելու և ֆիզիքապէս թարմանալու, պահիկ մը կազդոյր ու հանգիստ գտնելու։

Սապանճայէն տարին մօտաւորապէս 3-400 վակոն տանձ, խնձոր, սալոր, կեռաս, կաղին, ընկոյզ, շագանակ և ուրիշ միրգեր կ'արտածուին դէպ ի Պոլիս, կա՛մ ծառին վրայ ծախուած ըլլալով նախապէս և կա՛մ յանձնակատարներու միջոցաւ օրուան գինով ծախել տրուելու համար Պոլսոյ հրապարակին վրայ։ Իրաւ է թէ մերինները տնտեսապէս քիչ շատ բարեկեցիկ կը համարուին, քանի որ կրնան իրենց իւղով տապկուիլ, սակայն ցաւալի է որ կրօնապէս թէ կրթապէս յետամնաց վիճակ մը ունին. դպրոցնին ըսէ՛ տարւոյն կէսը փակ։ Տէր Բարթողիմէոսին ալ Աստուած տէրտէր ընէ։

Կիրակի առաւօտ ուղեկից ընկերս և ես գեղին տաճարին մէջ, նոյն օրուան ուխտերնիս ընելէ վերջ, առագաստաւոր մակոյկով մը կէօրուան արևին զօլ շողին տակ 2 ժամէն կը ժամանենք Սապանճա-Լիճին հանդիպակաց Էյմէ գիւղը, ուր կայ շուրջ 240 տնուոր յոյն բնակչութիւն մը, որ կը զբաղի առաւելապէս շերամաբուծութեամբ և արմտիքի, մրգեղէնի ու ծխախոտի մշակութեամբ։ Հոն՝ չէնչողղուարթ խմբակի մը մէջ, օրուան բարեբաստ տօնախմբութեան սիրոյն՝ 4-5 ժամ շարունակ խնդ ու խնծիղ, հաճոյք և հրճուանք ներզգալով, իրիկուան հեշտանուշ ու զով զեփիւռին գիրգ շոյանքներուն տակ կը նետուինք նորէն նոյն մակոյկը, որուն առագաստները հիւսիսային հովէն արագօրէն պարզուած՝ այս անգամ հազիւ մէկ ժամէն սրտանդորրիկ կ'ողջունենք Սապանճայի գեղագուարճ ափունքը հաճելի, ի տես արևմարի պսպղուն ու մարմրուն ցոլքերուն և նաև հոգեպարար յուշքերու, գոհունակ տպաւորութեներու եռուզեռ յուզմունքով մը առլցուն։

ԶԱՐԵՀ ԿԷՆՃԵԱՆ
Ատաբազար

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ

Մեր դասագիրքերէն շատերուն գէշ պատրաստուած ըլլալը յայտնի բան մըն է. ո՛ւր էր թէ անոնք ամէնքն ալ քննադատական բովէ մը անցընելով՝ լաւերը յոռիներէն զատուէին։ Այս սկզբունքով և քիչ շատ հաշուական գիտութիւններէ հասկցող մարդ, այս անգամ պիտի քննադատեմ Գավաֆեան դասընթացքին գլխաւորը, իսկ միւսները զանց կ'ընեմ, նկատելով որ անոնք մեծին մանրանկարներն են։

Ուստի, Ա. Մասէն կը տեսնուին թերի կամ սխալ բացատրութիւններ, ինչպէս, էջ 15 «Հին ազգեր թուանշաններու տեղ գրեր կը գործածէին՝ որոնցմէ մէկ քանիները մինչև այսօր կը շարունակուին»։ Էջ 58 «Քանի մը թուոց հասարակ բազմապատիկ կ'ըսուի թիւ մը՝ որոց մէջ միևնոյն թիւերը ճշդիւ կը բաժնուին։»

Բ. Մեթոտ ըսուած բանը իր բացակայութեամբը կը փայլի այս դասագրքին մէջ։ Ուսուցումը կը կայանայ կանոններով դասաւանդման մէջ. արդի մանկավարժութենէն բոլորովին դատապարտուած միջոց մը. այդ կանոններն ալ գոնէ չեն բղխիր լուծուած խնդիրներէ, և անոնց անմիջապէս կը հետևին վերացեալ թիւերու վրայ ըսուած խնդիրներու լուծումներ. մինչդեռ թանձրացեալէն վերացեալին երթալու է, հոս, ընդհակառակն է։ Սահմաններու համար ալ բնաւ թանձրացեալ խնդիրներ դրուած չեն. Մեթոտի չգոյութեան և յօրինուածի թերութեան պատճառով, ուսանողը տարտամ գաղափար մը միայն կրնայ կազմել առօրեայ դասին վրայ և երբեք չի կրնար որոշ գաղափար մը ունենալ թուաբանութեան ուսման վրայ, հետևաբար չի կրնար զայն սորվիլ։

Գ. Յօրինողը Լէյպնէր հետևած՝ բնաւ չէ կրցած մեր միջավայրին յարմար բան մը պատրաստել։ Խնդիրներու մէջ տեսնուած չափերը մետրական դրութեան չափերն են՝ ղրուշով ծիծաղելի կերպով զօդուած. տեսէք էջ 94 «Երկրագործ մը $57\frac{1}{2}$ հեքթօլիտր (փոխանակ էքթօլիտր ըսելու) ցորեն ծախեց $65\frac{1}{4}$ ղրուշէն և $74\frac{3}{4}$ հեքթօլիտր գարի $43\frac{1}{3}$ ղրուշէն. ընդամէնը քանի՞ ղրուշ ընդունեց։» Ասոնք ալ ասոր պէս խնդիրներ են և մեծ մասամբ անգործնական ու տափակ։ Գաղափար մը տալու համար թէ ի՛նչ անկլանելի հատուածներ կուտայ յօրինողը ուսանողութեան, մէջտեղ կը բերեմ հետևեալները։ Էջ 147 «Ծանրութեան գլխաւոր միութիւնն էր օգկան։» Էջ 146 «Դաշտեր և ընդարձակ հողեր չափելու համար կը գործածուէր տէօնիւմը։» Ասկէ որոշ կը տեսնուի թէ յարգոյ հեղինակը ո՛ր աստիճան կարևորութիւն տուած չէ թուաբանութեան դասագրքի մը մէջ ամէնէն կարևոր համարուած մեր չափական դրութեան։ Արդէն ամբողջ դասագրքին մէջ օսմանեան չափական դրութեան վերաբերող քանի մը խնդիրներ միայն կան (էջ 148—149). այն ալ վերածման վրայ։ Եւ ոչ իսկ հետևեալին պէս պարզ խնդիր մը կայ.—Պանիրին օխան 4 ղրուշ 10 փարայէն 7 օխա 300 տրամը քանի՞ ղրուշ կ'ընէ։ Եւ մեր աշակերտները այս դասագրքէն պիտի սորվին թուաբանութեան պէս շատ այլատեսակ հարցեր ընդգրկող շատ դժուարուսանելի գիտութիւն մը...։

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՇԱՐԱՊԽԱՆԼԵԱՆ
Մեծ Նոր Գիւղ

ԱՌՈՂՋԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Բոկոտն քալելը տարակոյս չկայ թէ մարմինը բրտացնելու (այսինքն պաղի, տաքի վարժեցնելու) լաւ միջոց մըն է առողջ տղոց համար, որուն վարժութիւնը պէտք է տարածուի ամէնուրեք, գէթ տղոց՝ տան մէջ գտնուած ատեն։ Փորձառութիւնը ցուցուցած է թէ բոկոտն քալող տղաք հարբուխի և կամ պաղառութեան հետևանք եղող ուրիշ հիւանդութեան նուազ ենթակայ կ'ըլլան քան թէ շարունակ գուլպայ և կօշիկ կրող տղաք։ Իրաւ է թէ բոկոտն քալելը ամէն տեղի համար իբր կանոն յանձնարարելի չէ, բայց դպրոցական այն տղաք որ չափազանց արիւնոտ ու առողջ են՝ կրնան առանց վախնալու, իրենց մարմինը բրտացնելու վարժութիւն ընել այս կերպով։ Բոկոտն քալելը տկարակազմ, սակաւարիւն և խոզախտաւոր տղոց համար ալ վնասակար չըլլար, եթէ ի սկզբան կարճ ժամանակներով փորձէն վարժուիլ ատոր. բայց լաւագոյն է ամռան սկիզբէն սկսիլ այդ վարժութեան։ Անկողին մտնելէ առաջ գաղջ ջուրով ոտքը լուալն ալ կ'ամբողջացնէ բրտացման ճիւղը։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —131—

ՑԱՆԻԷԼ ԼԸԶԻՒԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՏԻԿԻՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒՀԻՆ

Թ.

ԼՈՒՌ ՀՈՎՏԻՆ ՄԷՋ

Օրուան քսանըչորս ժամերէն ութը ժամը քունի յատկացնելով, հինգ ժամ՝ ուսման և մէկ ժամ ալ՝ ճաշի—լայնօրէն հաշուելով— տակաւին տասը ժամ կը մնար անոր, զոր կրնար գործածել անիւը դարձնելու համար։

Այսպէս պիտի կրնար օրական տասներեք սու շահիլ... Տասներե՛ք սու... Այդ գումարին բարդումով, ամսագլխուն, յետոյ տարեգլխուն—ահագին գումար մը անշուշտ, որուն հաշիւը չէր կրնար ընել մտքով—թերևս կարենար Ռօշպուաղը ձեռքէ չհանել։

Այդ խորհրդածութիւնները, որոնք շատ կենսոտ էին՝ մտքով կատարած բազմապատկութեանց պատճառաւ, և զգացած ուրախութիւնը արգելք եղան որ սկզբան յոգնի այդ տաղտկալի աշխատութենէն։

Սակայն աշխատութիւնը կ'ընդմիջուէր երբեմն։

Ջուլհակագործը պատրաստած կ'ըլլար կծիկ մը առասանը, կամ խծուծը ձեռք կ'առնէր նորէն և կամ աւելի նրբօրէն կը սանտրէր։

Երբեմն ալ մարդուկը կը փոխէր իր գործիներուն տեղը, որպէսզի Թիէննօ արևուն չենթարկուէր։

—Ո՛չ, ո՛չ, կ'աղաչեմ, կ'ըսէր Էթիէն թախանձագին։ Արեգակը չի նեղեր զիս։ Ժամանակի կորուստ է ատիկա։

Ջուլհակագործը վայրկեան մը յետոյ միայն հասկցաւ այդ խօսքին իմաստը։

Այն ատեն սկսաւ ծիծաղիլ գործատէրը, ըսելով.

—Բայց, փոքրի՛կ, այդ վայրկեաններուն համար չեմ զեղչեր վարձքդ։ Մի՛ վախնար այդ մասին։ Իսկ եթէ արևազարկի ենթակայ ըլլաս, մօրաքոյրներդ պիտի արդուկեն գլուխս։

Արևազարկ բառը տարտամ հետաքրքրութիւն մը առաջ բերաւ ծերուկին թմրած հոգիին մէջ։

—Օրիորդ Քօրնէ քու ճշմարի՛տ մօրաքոյրներդ են միթէ, հարցուց հայր Ժունէն։

—Ծուլիա մօրաքոյր, Ֆանի մօրաքոյր, պատասխանեց Թիէննօ պաղարիւն չեղտով, արժանապատուութիւնը արթնցած։

—Ի՛նչ ազգականութիւն ունին, ըսաւ մարդուկը հեգնական ծիծաղով մը և առանց չարամտութիւն դնելու իր շեշտին մէջ։

—Չեմ գիտեր։

—Չէի կարծեր որ այդքան կը շփացնեն քեզ։ Խաղալիկի դրամ չկա՞յ որ կ'ուզես վարձքով աշխատիլ։

Հայր Ժունէն առանց շահագրգռուելու կ'ըսէր այդ խօսքերը, իր չինական ծանրութեամբ, բուռ մը կանեփ սանտրելով հանդերձ։

Ջուլհակագործը, պատասխան չառնելուն համար, գլուխը ետին դարձուց և չափազանց ամչցած տեսաւ իր փոքրիկ «մօթէօր»ը, որ աչքերուն թարթիչները իրարու կը զարնէր՝ երկու չիթ արցունքներու հոսումը արգիլելու համար։

Ծերուկը նորէն սկսաւ սանտրել անձայն ու շփոթահար։

—Ի՛նչ աւանակ եմ եղեր, ըսաւ մեկուսի։

Ու ալ հարցում չըրաւ տղուն։

Ծերուկ արհեստաւորը վախցաւ որ իր օգնականը կը վհատեցնէ։

Օր. Ֆանի դէպի Պըզանսոն ուղևորած էր։

Ընտանիք մը, ատենօք բարեկամ՝ երկու պառաւ աղջկանց ծնողքին, թերևս քանի մը դաս հայթայթէր նոյն քաղաքին մէջ. և կամ թէ գիշերօթիկ աշակերտուհի մը դաս առնելու պէտք ունենար ամռան եղանակին։

Ուստի Ֆանի այդ քաղաքը կը գտնուէր, քանի մը դիմումներ ընելու զբաղած։

Գալով Օր. Ծուլիայի, իր ջղային տագնապին հետևանօք Էթիէննով զբաղելու տրամադրութիւն չունէր բնաւ։ Անոր քով տեղացի կին մը կար, զոր Ֆանի վարձած էր օրականով, որպէսզի իր բացակայութեան, առանին գործերով զբաղի։

Ուստի Սօլանժ տ'Էրքիւանսի կոմսուհիին զաւակը կը շարունակէր հայր Ժունէի անիւը դարձնել։

Թիէննօ կը դարձնէր, հակառակ յարաճուն յոգնութեան և այն ցաւին զոր կը զգար ուսին վրայ, հակառակ ականջներու բզզիւնին ու սրունքներուն մէջ առաջ եկած թմրութեան։

Թիէննօ կը դարձնէր, աղմկալից գետակին մրմունջին մէջ, որ անիւին ձայնը կը խեղդէր օրուան հանդարտիկ ժամերուն։

Թիէննօ կը դարձնէր, մինչ արեգակը հովտին վերև առկախ լերանց գերբուկ կատարները կ'ոսկեզօծէր, լոյսով կ'ողողէր կանաչ կեռասենիները ու թեթև ծխածաններ կը փողփողեցնէր լուռ ջրվիժակներուն վրայ։

Թիէննօ կը դարձնէր տակաւին, երբ ստուերները քօղի մը պէս կը պատէին հովտին մէկ անկիւնը, հետզհետէ տարածուելով ամէն կողմ. բայց կապոյտ երկնակամարին մօտ գտնուող մայռերու շարքը միշտ ենթակայ էր արևուն շողերուն։

Թիէննօ կը դարձնէր դեռ, երբ երկինքի նուաղուն կապոյտին մէջ նորածին լուսինը, արծաթի մարած երանգով մը, հազիւ կը նշմարուէր. այնպէս որ աչքեր կորանցնողը դժուարաւ կը գտնէր զայն։

Ու Թիէննօ կը շարունակէր տակաւին դարձնել, երբ զանգակին ձայնը կը լսուէր Մութիէի զանգակատունէն... Անագապղնձի երեք խաղեր... յետոյ երեք խաղեր եւս... Ապա զանգակին մեծաձայն ղօղանջիւնը... Իրիկուան անդորրութեան մէջ արձակուած այդ ձայներուն հոյլը կը տարածուէր մթագին հովտին, սարսռուն կեռասենիներուն, խոլ մրմունջներ հանող գետակին վրայ, լերան հնչուն ծերպերուն մէջ և մարդկային հոգիներուն խորը, որոնք թունդ յիշատակներով առլցուած կ'ըլլան միշտ։

—Մա՛նչս, այսօրուան համար կը բաւէ այսչափը։ Կարիճ տղայ մըն ես։ Ոչ մէկ ատեն այնքան լաւ գործ արտադրած եմ որքան այսօր կէսօրէն յետոյ։

Թիէննօ ձգեց անիւը։

Տղան կարծեց որ վար պիտի իյնար, արդիւնք գլխու պտոյտի, զոր ունեցած էր շլմորեցուցիչ աշխատութիւնը դադրեցնելուն պէս։

Բայց երբ ջուլհակագործը ափին մէջ դրաւ նիքէլէ հինգ սանթիմ մը և խոշոր սու մը, կեղծ ամօթի ու հպարտութեան կրկնակ զգացումը ցնցեց իր խոնջէնքը։

Սկսաւ խենթի պէս վազել մարգագետնին մէջէն։

—Ստահա՛կ, մէյ մըն ալ ե՞րբ պիտի տեսնեմ քեզ։

Էթիէն ետ դառնալով պատասխանեց.

—Բայց վաղը, եթէ կ'ուզէք, պարոն Ժունէ։

—Ո՞ր ժամուն։

—Առտուան ժամը չորսին, բացականչեց տղան։

—Ա՛յս եղանակին։

—Պիտի ջանամ հոս գտնուիլ այդ ժամուն։

—Ուզած ատենդ եկո՛ւր։ Մինչև գալդ՝ կանեփը կը սանտրեմ։

Երբ տղան Ռօշպուաղ դարձաւ, Ծուլիա կը մրափէր (խնամածու կնոջ խօսքին նայելով՝ ամբողջ օրը մրափած էր)։ Գալով Օր. Ֆանիի, հետիոտն կուգար Լօտաէն, վերջին կայարան երկաթուղիին, գետեզրէն երկու քիլօմեթր հեռու։

Ֆանիի ձեռքերը խճողուած էին փոքր ծրարներով. թէև իր կթոտ սրունքները շատ յոգնած էին, սակայն կրցաւ զուարթ խօսք մը ընել։

(Շարունակելի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԻՇԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պերլինէն հեռաձայնը կը գրէ Վիեննայի Թերթի մը թղթակիցը.

Աւելի լաւ պիտի ըլլայ կարելի եղածին չափ չափաւորութեամբ խօսիլ Վիլհէլմսհէօհէի տեսակցութեան վրայ՝ Անգլիոյ Թագաւորին և Գերմանիոյ կայսեր միջեւ, քանի որ, ինչպէս Սուինէմիւնտէի մէջ, այս առթիւ ալ աւելորդ է ըսել թէ ընդհանուր քաղաքականութեան կացութիւնը առարկայ պիտի ըլլայ երկու վեհապետներուն և անոնց քաղաքական խորհրդականներուն միջեւ տեղի ունենալիք տեսակցութեանց։ Ոչ նուազ բնական է թէ Ալճեզիրասի որոշումներն ալ խօսակցութեան առարկայ ըլլան, քանի որ այդ որոշումներուն համաձայն Ֆրանսա ու Սպանիա յանձնառութիւններու տակ կը գտնուին. ուրեմն պատճառ մը չկայ թէ այդ որոշմանց տրուելիք մեկնութիւններուն առթիւ անհամաձայնութիւններ ծագին։ Անշուշտ կարելի չէ գուշակել պատահականութիւնները, սակայն ճիշդ այդ պատահականութեանց վրայ է որ լաւագոյն ազդեցութիւն մը պիտի գործէ Անգլիոյ Թագաւորին և Գերմանիոյ կայսեր տեսակցութիւնը։ Եթէ Վիլհէլմսհէօհէի տեսակցութիւնը նոր թուական մըն ալ չբանայ, գէթ խաղաղութեան հնարաւորութիւնները պիտի աւելցընէ։ Այդ մասին համոզում գոյացնելու համար, բաւական է գիտել թէ այդ տեսակցութիւնը Ռուսիոյ ու Գերմանիոյ կայսրերուն տեսակցութենէն ետքը և Իշլի մէջ Անգլիոյ Թագաւորին ու Աւստրիոյ կայսեր տեսակցութենէն առաջ տեղի կ'ունենայ։

ԼԱ ՀԷՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Իրաւարարական միայուն ատեանի մը կազմութեան խնդրոյն քննութեան յանձնաժողովը երեքշաբթի առտու գումարուեցաւ։ Մ. Նահանգաց պատուիրակները առաջարկութիւն մը ներկայացուցին, որուն այժ տուին Անգլիոյ ու Գերմանիոյ պատուիրակները, բայց ֆրանսական պատուիրակները, որոնք այնպէս կը նկատեն թէ միայուն ատեանի սկզբունքը չի կրնար անջատուիլ պարտաւորիչ իրաւարարութեան սկզբունքէն, աւելի խոհական վերապահութիւն մը ցոյց կուտան, և, առաջուընէ ըսուածին հակառակ, առաջարկութիւնը կը ներկայանայ Միացեալ Նահանգաց, Գերմանիոյ և Անգլիոյ նախաձեռնութեամբը։ Այդ առաջարկութիւնը, ներկայացուելուն պէս, ամէն կողմէ վերապահութիւններու պատճառ եղաւ, գլխաւորաբար սա կէտին վրայ թէ այդ մասին կարծիք չյայտնող տէրութիւնները ո՛րքան դատաւոր պիտի ընտրեն, թէեւ այդ ընտրութեան խնդիրը ամենէն փշալիցն ու դժուարինն է։ Թան կ'ըսէ թէ հիմա պարտաւորիչ իրաւարարութեան և իրաւարարական ատեանին խնդիրները մեծ տագնապի մէջ են։ Այնքան կնճռոտ են որ պատուիրակներէ շատերը կ'ուզեն գիտնալ թէ ի՛նչպէս պիտի կրնան դուրս ելլել իրարու այդքան ներհակ կարծիքներու քաոսէն։ Առաջին յանձնաժողովին առաջին մասնաժողովը, Պ. Պուրժուայի նախագահութեամբ, աւարտեց 1899ի իրաւարարական պայմանագրութեան յօդուածներուն ընթերցումը։ Յետոյ վիճաբանութիւն կատարուեցաւ 1899ի պայմանագրութեան 27րդ յօդուածին վրայ, որ նոյն միջոցին ընդունուեցաւ ֆրանսական առաջարկութեան վրայ, որպէս զի անհետացուին կարգ մը արգելքներ որոնք առաջ կուգան՝ մէկ քանի պարագաներու մէջ իրաւարարութեան դիմելու մասին դժուարութիւններ առաջ բերելիք արժանապատուութեան խնդիրներէ։ Պերուի պատուիրակին կողմէ եղած առաջարկութիւն մը սահմանեց այն եղանակը որով իրաւարարութիւնը պիտի կրնայ ներկայացուիլ։ Այդ առաջարկութեան համաձայն, հակառակորդ կողմերէն մէկը պիտի կրնայ դիմել Լա Հէյի միջազգային դիւանին միջնորդութեանը։ Չիլիի պատուիրակները փոփոխութիւն մը ներկայացուցին այդ առաջարկութեան համար՝ այսինքն թէ վերոգրեալ դիւանը պահէ փոխանցումի պարզ գործակալութեան իր հանգամանքը։

—Պ. տ'Էդուրնէլ տը Քոնսդան ճառի մը մէջ, որ շատ ծափահարուեցաւ, այժ տուաւ Չիլիի պատուիրակութեան առաջարկին և Պերուի պատուիրակութեան առաջարկութեան սկզբունքին, որ աւելի ազդեցիկ դեր մը ու գործ մը կ'ապահովէ միջազգային դիւանին, երկու կողմին դիմումները դիւրացնելով՝ իրաւարարութեան մը համար, առանց անոնց մէջ արժանապատուութեան զգացումները գրգռելու։ Պ. տ'Էդուրնէլ տը Քոնսդան նաեւ համամիտ գտնուեցաւ Չիլիի տեսակէտին, որ գոյանալիք պայմանագրութեան համար ոչ-յետսազդեցիկ հանգամանք մը կը սահմանէ և սա կէտը թէ նախապէս եղած վէճերուն համար գործադրելի պիտի չըլլայ։ Մ. Նահանգաց պատուիրակ Պ. Շոթ և Ռուսիոյ պատուիրակ Պ. Տը Մարդէնս այժ տուին Չիլիի առաջարկութեան։ Պերուի ու Չիլիի առաջարկութիւնները ղրկուեցան քննութեան յանձնաժողովին։ Հոլանտական պատուիրակ Պ. Լէօֆ պնդեց թէ դատարանին փոքրամասնութիւնը պէտք չէ իրաւունք ունենայ իր անջատ կարծիքը կցել վճռագրին, վասն զի հակառակ պարագային վէճը դատարանէն դուրս պիտի բացուի և իրաւարարական ատեանին համար վստահութիւնը պիտի նուազի։ Վիճաբանութեան ենթարկուեցաւ նաեւ իրաւարարութեան ատեանին վճիռներուն վերաքննութեան խնդիրը։ Պ. տը Մարդէնս վերաքննութեան հակառակ խօսեցաւ, բայց Պելճիքայի, Ամերիկայի, Պարսկաստանի, Հոլանտայի ու Գերմանիոյ պատուիրակները յայտարարեցին պահպանել 55րդ յօդուածը, որ այդ մասին երկու կողմերը ազատ կը թողու, ինչ որ բուն իսկ հիմն է իրաւարարական դրութեան։ Պելճիական պատուիրակը յայտարարեց թէ վերաքննութիւնը եթէ ընդունուի, իրաւարարական այդ դրութիւնը պիտի վտանգուի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանիոյ կեդրոնի կուսակցապետներէն Պ. Շբան ճառ մը խօսեցաւ Ռայնպախի մէջ՝ Գերմանիոյ մէջ ընդհանուր քաղաքականութեան կացութեանը վրայ։ Բանակին ու նաւատորմին զարգացման վրայ խօսելով, նաեւ ըսաւ.—«Մենք կրնար աչքերնիս գոցել միւս տէրութեանց ռազմական ույժին առջեւ։ Չափազանցութիւն պիտի չըլլայ ըսել թէ Գերմանիոյ նաւատորմը տարեկան 40 միլիոն վարկի մը պէտք ունի»։ Ուրեմն կ'երեւայ թէ կեդրոնի կուսակցութիւնը պիտի չընդդիմանայ նոր վարկերու։ Այդ ճառը շատ ուշադրութիւն հրաւիրեց, տհաճութիւն պատճառելով աջակողմի կուսակցութեան։ Ամենէն աւելի տհաճութիւն կը զգայ Բոսդ, վասն զի նաւատորմի մասին կառավարութեան ծրագիրներուն նկատմամբ եղած զեկոյցներուն մէջ յայտնութիւններ կը տեսնէ։ Բոսդ սա ենթադրութիւնը կ'ընէ թէ այդ տեղեկութիւնները բխած են ծովային պաշտօնարանէն և կարելի է նոյն իսկ նախարարապետէն, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ նախարարութեան և կեդրոնի կուսակցութեան միջեւ նոր համաձայնութիւն մը կը պատրաստուի։ Պերլինէր Թակէպլաթ Պ. Շբանի ճառին մէջ կը տեսնէ զգուշութեան միջոց մը, վասն զի կարելի կը նկատէ պահպանողական-ազատական կուսակցութեան անյաջողութիւնը, ցոյց տալով որ կեդրոնի կուսակցութիւնը միշտ կարող պիտի ըլլայ գերակշիռ դեր մը ունենալու Ռայխսդագին մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱՓՐԻԿԷ

Թան սա հեռագիրը ստացած է Պերլինի իր թղթակցէն.

Լոնտոնի գերման դեսպանը անգլիական կառավարութեան դիմեց՝ Մորէնկայի (Գերմանական Ափրիկէի մէկ ցեղապետը) կասկածելի ընթացքին համար. ինչպէս ծանուցի, բրիտանական Դահլիճը այդ մասին ապահովութիւններ տուաւ գերման դեսպանին։ Հեռագրական հրամաններ ղրկուեցան Բարեյոյսի կառավարչին, որպէս զի բնիկներու նոր արարքները անպատճառ արգիլուին։ Բարեյոյսի կառավարիչը պատասխանեց թէ պատրաստ է իր աջակցութիւնը նուիրել. միջոցներ ձեռք առնուած են Մորէնկան անմիջապէս Ուբդինկդըն վերադարձնելու համար։ Այդ անձը եթէ չուզէ գերման սահմանագլուխէն հեռուն բնակիլ, Բարեյոյսի գաղթավայրէն պիտի վտարուի։ Բրիտանական գաղթավայրին կառավարիչը կը ծանուցանէ նաեւ թէ յարաբերութեան մտած է՝ Պէչուանալէնտի կառավարութեան հետ։ Մորէնկա 60 հոգիով կը գտնուի գերման սահմանագլուխին մօտ՝ Պլայտաւչի արեւելեան կողմը։ Երկու պատուիրակներ ղրկուած են անոր մօտ։ Շիւցդրուբի նաւաղներուն Գերմանիա վերադարձը յետաձգուած է։

ԷՍՓԷՐԱՆԴԻՍՏՆԵՐԸ ՔԷՄՊՐԻՃԻ ՄԷՋ

Էսփէրանդոյի (տիեզերական լեզուի նոր տեսակ մը) համաժողովին առաջին նիստը երեքշաբթի օրը տեղի ունեցաւ Քէմպրիճի քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ։ Երեսուն զանազան երկիրներու կողմէ հազար երեք հարիւր իննսունինը պատուիրակներ ներկայ էին։ Համաժողովը շնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղեց Պելճիքայի Թագաւորին՝ համաժողովը պաշտօնապէս ճանչցած և իր բանակէն սպայ մը ղրկած ըլլալուն համար իբրեւ ներկայացուցիչ Պելճիքայի։ Մէկ քանի ատենաբաններ տեղեկութիւններ հաղորդեցին Էսփէրանդոյի բրած յառաջդիմութեանը վրայ զանազան տեղեր։ Թայմզ գիտել կուտայ Քէմպրիճի մէջ համաժողովին անդամներուն եղած եռանդագին ընդունելութիւնները, համալսարանին կողմէ, որ իր դուռները բացաւ անոր առջեւ. նաեւ քաղաքապետութեան կողմէ։ Համալսարանին մատուռին մէջ կիրակի օրը Էսփէրանդօ լեզուաւ քարոզ մը տրուեցաւ, եկեղեցական բոլոր արարողութիւնները այդ լեզուով կատարուեցան, վասն զի եպիսկոպոսին արտօնութեամբ աղօթագիրքը նոյն լեզուին թարգմանուած էր. միանգամայն երգեր երգուեցան և կատարեալ ճշդութեամբ պատասխաններ տրուեցան զանազան ազգերու պատկանող պատուիրակութեանց կողմէ։ Թայմզ նպաստաւոր կերպով կը խօսի համաժողովին նախագահ Տօքթ. Զամէնհօֆի ճառին մէջ յայտնուած յոյսին վրայ թէ այդ տիեզերական լեզուին շնորհիւ բոլոր երկիրներուն միջեւ ընդհանուր համերաշխութիւն մը պիտի տիրէ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Տրապիզոնի նահանգին տէֆթէրտար Ահմէտ Համտի էֆ.ի։ Ռապիայի աստիճան՝ Զօրլըի Կայմ. կալուածներու թաբուի քարտուղար Իզզէդ էֆ.ի։

ՊԱՇՏՕՆ.— Տրապիզոնի մաքսատան հաշուակալութեան առաջին քարտուղար անուանուեցաւ Ճիտտէի մաքսատան հաշուակալութեան առաջին քարտուղար Պէհա պէյ, որուն յաջորդեց Տրապիզոնի մաքսատան հաշուակալութեան առաջին քարտուղար Ահմէտ էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Տրապիզոնի նահանգին տէֆթէրտար Ահմէտ Համտի էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ճալովա գաւառակին գայմագամ Մէհմէտ Շիւքրի էֆ.ի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Շուէտի կառավարութիւնը Վազա պատուանշանին առաջին կարգը տուաւ արարողապետ Կալիպ փաշայի, Էդուալ Բոլէր պատուանշանին առաջին կարգը՝ Խարիճիէի արարողապետ Խայրէտտին պէյի և նոյն պատուանշանին երկրորդ կարգը՝ Խարիճիէի արարողապետի օգնականներէն Մէհմէտ ու Ֆուատ պէյերու։ Վազա պատուանշանին երրորդ կարգը՝ կայս. խոհանոցին Տնօրէն Մազհար պէյի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշաններուն ընդունելութիւնը և գործածութիւնը։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԿԱՅՍԸ.— Վեհ. Սուլթանը, հեռագիր մը ուղղելով Աւստրիոյ կայսեր, շնորհաւորեց անոր ծննդեան տարեդարձը։ Ֆրանց Եոզէֆ կայսրն ալ հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։

—Աւստրիոյ կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, երէկ առտու, Սանդա Մարիա եկեղեցիին մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան՝ պապական նուիրակ Մոնսէնեօռ Թաչչի Բոռչելլիի նախագահութեամբ։ Ներկայ էին դեսպանը, դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնեաները, Կ. Պոլսոյ աւստրօ-հունգարական գաղթականութեան երեւելիները։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը դեսպանը Ենիքէօյի ամարանոցը գնաց, ուր շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, արարողապետ Կալիպ փաշա և կայս. անձնական սպայակոյտին միւշիր Ապտուլլահ փաշա, երէկ, Աւստրիոյ դեսպանատան Ենիքէօյի ամարանոցը երթալով, շնորհաւորական այցելութիւն տուին դեսպան Բալլավիչինի մարքիզին։

—Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին թարգմաններն ալ, երէկ, Ենիքէօյ երթալով, շնորհաւորական այցելութիւն տուին Աւստրիոյ դեսպանին։

—Օսմ. պահականաւը, երէկ, դրօշներով զարդարուած էր և կէսօրին թնդանօթ արձակեց։

— Աւստրիոյ դեսպանատան և միւս դեսպանատանց պահականաւերը և աւստրիական բոլոր շոգենաւերը, երէկ, դրօշներով զարդարուած էին։

— Դեսպան Բալլավիչինի մարքիզը, երէկ գիշեր, Ենիքէօյի դեսպանատան ամարանոցին մէջ սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնեաները և Կ. Պոլսոյ աւստրօ-հունգարական գաղթականութեան երեւելիները։

—Կայս. Իրատէով ղրկուած զինուորական նուագածուներու խումբ մը նուագեց դեսպանատան մէջ։

— Հացկերոյթէն ետքը պարահանդէս մը տրուեցաւ Լոյտի Վիէննա շոգենաւուն մէջ, որ դեսպանատան ամարանոցին առջեւ կեցած էր։ Այդ պարահանդէսին ներկայ գտնուեցան դեսպանատան մէջ տրուած սեղանին մասնակցողները։

— Բոլոր դեսպանները երէկ, Աւստրիոյ դեսպանատունը գացին և շնորհաւորութեան համար իրենց այցետոմսերը թողուցին։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Միրզա Րիզա խան, երէկ, տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնագրութեան և հիւպատոսական պայմանագրութեան խառն յանձնաժողովը շաբաթ օրն ալ գումարուելով, իր որոշումը տուաւ հիւպատոսական պայմանագրութեան յօդուածներու մասին, որոնց նկատմամբ խորհրդակցութիւնները աւարտած էին։ Յառաջիկայ մէկ նիստին մէջ պատուիրակները իրենց անուան սկզբնատառերը պիտի նշանակեն ծրագրին վրայ։

—Յանձնաժողովին նիստէն ետքը, ռումանական առաջին պատուիրակ դեսպան Պ. Բաբինիու և միւս պատուիրակները տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

— Ռումանական պատուիրակներէն Պ. Միւրադինի, շաբաթ օրը, Պուքրէշ ուղեւորեցաւ՝ առեւտրական դաշնագրութեան կցուած մաքսային սակացոյցին մէկ քանի կէտերու մասին իր կառավարութենէն հրահանգ ստանալու։ Պ. Միւրադինի այս իրիկուն պիտի վերադառնայ և յանձնաժողովը վաղը նորէն պիտի գումարուի։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը, Այտընի ու Արշիպեղագոսի կղզիներու նահանգաց դատական քննիչներուն մէկ տեղեկագրին վրայ, որոշեց դատաստանի ենթարկել Պէրկամայի գաւառակին նախկին ու նախնական դատարանին նախագահ Մէհմէտ Նուրի էֆ.ն, անդամ Սղամաղ ու Հասան Հիլմի էֆ.ները, հարցաքննիչի օգնական Գուտսի էֆ.ն և ընդհանուր դատախազի օգնականի փոխանորդ Ալի Րիզա էֆ.ն, ապօրէն ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալնուն համար։

ՊՈԼՍՈՅ մաքսատան «Այնիէ» ճիւղին մէջ գործուած զեղծումներուն համար ամբաստանեալ պաշտօնեաներուն նկատմամբ, առջի օրը, իր վճիռը արձակեց Պետական Խորհուրդին նախնական դատարանը։ Վաճառման պաշտօնեաներէն Ազմի էֆ.ի մասին հաստատուած չըլլալով որ «Այնիէ»ի վաճառատունէն ապրանք տարած ու ծախել տուած է, անպարտ արձակուեցաւ։ Վաճառման պաշտօնեաներէն Ալի Սալիհ, Ազմի, Ալի Րիզա ու Սատըք էֆ.ներու մասին ալ պիտակ (էդիքէդ) եղծած ըլլալու պարագան օրինաւորապէս հաստատուած չըլլալով, այդ կէտին համար անպարտ արձակուեցան, բայց դատարանը վճռեց ատոնցմէ ու երաշխաւորներէն գանձել իւրացուցուած գումարը, որու մասին խոստովանութիւն ըրած են։ Նաեւ դատապարտեց իրենց մէյմէկ ամսաթոշակէն զրկուելու, իրենց պաշտօնավարութեանը մէջ թերացած ըլլալնուն համար։ Նախորդ Տնօրէն Րիֆաթ էֆ. դատապարտուեցաւ իւրացուցած գումարը իրմէ և երաշխաւորէն գանձելու, երեք ամսուան բանտարկութեան, վեց ամիս պաշտօնէ զրկուելու և դատական ծախքերը իրմէ ու երաշխաւորէն գանձելու։ Վերագրեալ որոշումները վերաքննելի են։

ՄԻՍԻ ԳԻՆԸ. — «Ջաննի»ի պաշտօնեաները սապէս որոշեցին միսի գինը.— Գըվըրճըք՝ 8, մարիա՝ $7\frac{1}{2}$, զարաման՝ 7 ու գըզըլ զարաման՝ $6\frac{1}{2}$։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւաբաժինը, ութ զրահաւորէ և զրահապատ յածանաւակէ բաղկացած, որ վերջերս Իզմիրի նաւահանգիստէն ճամբայ ելած էր, յուլիս 30ի երկուշաբթի օրը Միտիլլի ժամանելով, ողջուներ է օսմ. բերդը, ուրկէ փոխադարձաբար պատասխանուեր է։ Յետոյ դեր-ծովակալը ցամաք ելլելով, այցելեր է օսմ. բերդը, ուր արժանավայել պատիւներով ընդունուեր է։ Հետեւեալ օրը օսմ. բերդին հարիւրապետ Հասան էֆ. ծովակալին նաւը երթալով բարի գալուստ մաղթեր է, արժանավայել պատիւներով ընդունուելով։ Օգոստոս 2ի գիշերը անգլիացի ծովակալը իր նաւին մէջ հացկերոյթ մը տուեր է ի պատիւ հարիւրապետ Հասան էֆ.ի։

ԽԱՂՈՂ ԵՒ ԹՈՒԶ. — Այտընի նահանգին մէջ, այս տարի առանց կուտի խաղողը 700,000 կէնդինար կը հաշուուի, սեւ խաղողը՝ 17,100 և բաղաքը՝ 180,000։ Թուզը, որ անցեալ տարի 114,000 բեռ էր, այս տարի 110,000 կ'ենթադրուի, իսկ «խուրտա»ն՝ 150,000 կէնդինար կ'ենթադրուի,

ԽՐԻՄԻ պատերազմին մէջ մեռած ֆրանսական զինուորներուն համար շաբաթ օրը հոգեհանգիստ կատարուեցաւ Ֆէրիքէօյի լատինական գերեզմանատան մատուռին մէջ։ Դեսպան Պ. Քոնսթանի կողմէ ներկայ գտնուեցաւ Մուէդ պահականաւին հրամանատարը։

ՀԵՌԱԳՐԱՏՈՒՆՆԵՐ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց հեռագրատուններ հաստատել Էթրանոսի, Էմէտի, Հոնասի, Թէֆնիի, Սիլլէի, Զայլը Ծուլմայի, Ալաճայի, Ագտաղ Մատէնի, Րանիէի ու Գօչհիսարի մէջ։

ԲԱՑՈՒՄ.—Տղոց յատուկ Համիտիէ հիւանդանոցին բակին մէջ կառուցուած մզկիթին և ժամացոյցի աշտարակին, որ միանգամայն մինարէի տեղ ալ պիտի ծառայէ, շինութիւնները աւարտած են. ժամացոյցը Գերմանիայէն բերուած է և մօտերս պիտի զետեղուի։ Բացումը պիտի կատարուի Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին օրը։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ առեւտրական ծովային վարժարանին ուսանողները, որոնց Կ. Պոլիս գալը ծանուցուեցաւ, շաբաթ իրիկուն Սեւաստոպոլ ուղեւորեցան Հիմալաեա շոգենաւով։

ՏԷՐՍԻՄԻ գաւառին մարդահամարի պաշտօնեայ կարգուեցաւ Մէրսինի մարդահամարի քարտուղար Պէքիր Ֆիքրի էֆ.։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանատան խորհրդական Պ. ֆոն Պէլով արձակուրդով Պերլին ուղեւորեցաւ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մէջ Սըլանոիա Բէլէս օթէլը 25,000 ոսկիի պիտի գնուի՝ հեռագրական ու Թղթատարական պաշտօնարանի վերածուելու համար։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը երէկուընէ նոր ժամանակացոյց մը հաստատեց, որով կամուրջէն Այօթէֆանոս և փոխադարձաբար օրական տասնըմէկ շոգենաւեր պիտի երթեւեկեն։

ՍՈՒԼԷՅՄԱՆԻԷ գաւառին նախորդ կառավարիչ Սալիհ Վասֆի էֆ.ի ամսական 3375 ղրուշ յատկացուեցաւ՝ իբրեւ անպաշտօն վիճակի թոշակ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ օգոստոս 3/16էն ժանտախտէ չորս դէպքեր պատահեր են։

ՄԱՆԱՍՏԸՐԻ մէջ վերջացող շաբթուն ջերմաչափը շուքի մէջ 34 աստիճան ցոյց կուտար, բայց գիշերներն ալ զով կ'ըլլէր։ Քաղաքին ջրհորներուն ջուրերը սկսեր են քաշուիլ, սակայն վերջերս քիչ մը անձրեւ տեղացեր է։

ԳԱՐԱԳԷՕՅԻ կամուրջը գիշերները ժամ 5ին պիտի բացուի առեւտրական նաւերու անցքին համար։

ԱՅՏԸՆԻ երկաթուղիին բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովը սեպտ. 1/14էն 99րդ անգամ ըլլալով պիտի գումարուի Լոնտոնի մէջ։ Վարչական Խորհուրդը ութ շիլին շահաբաժին տալ և 33,000 ոսկի ալ դրամագլուխին վրայ աւելցնել պիտի առաջարկէ։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ մէջ ժամանակէ մը ի վեր սաստիկ տաք կ'ընէ։ Շուքի մէջ ջերմաչափը 40-43 աստիճան ցոյց կուտայ։

ԹԻՖՕ.— Թաղապետական Ա. շրջանակին բժիշկներէն Ասըմ փաշա, Կ. Պոլսոյ զանազան վայրերը ծագած թիֆոյի հիւանդութեան նկատմամբ քննութիւն կատարելով, հաստատեց թէ արդիւնք է կոյուղիներու ջուրով ոռոգուած պարտէզներու մէջ հասած բանջարեղէններու մէկ մասին հում ուտուելուն, փողոցներու մէջ գոյացած անձրեւի ջուրերուն և աղտոտ ջուրերուն աղբիւրի ջուրերուն խառնուելուն, և հիւանդները մեկուսացնելու դրութեան չյարգուելուն։ Քաղաքապետութիւնը նկատողութեան առնելով այդ առթիւ Ասըմ փաշայի կողմէ ներկայացուած տեղեկագիրը, ծանուց ամէն կողմ արգիլել վերոգրեալ պարագաները և առողջապահական կանոնները խստիւ գործադրել, մանաւանդ խիստ հսկողութիւն կատարելով ջուրի ճամբաներուն պահպանութեանը վրայ։

ԿԻՐԱՍՈՆԻ մէջ կաղինի բերքը, այս տարի, 280,000 կէնդինար պիտի ըլլայ, վասն զի պտուղները տհաս վիճակի մէջ թափած են։

ՊԱՂՏԱՏԻ գաւառական թերթը կ'ըսէ թէ այս տարի գետերու յորդումէն վաճառքներու առաքումը յապաղած ըլլալով, «Թրանսիդ»ի պայմանաժամը ինը ամիս երկարած է։

ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ.— Միտիլլի մէջ առեւտրական միջնորդ մը՝ Միխայիլ Բադէբի՝ ուղղամտութեան լաւ օրինակ մը տուած է։ Բումի գիւղէն Միտիլլի գացած իսլամ մը 55 ֆրանսական ոսկի կը կորսնցնէ և Միխայիլ գտնելով կը յանձնէ Օսման պանքային անօրէնին։ Այդ պարագան մունետիկներու միջոցաւ կը ծանուցուի. վերջապէս իսլամը իմանալով կը դիմէ այդ պանքային և դրամը կը ստանայ. հինգ ոսկիի պարգեւ մը տալ կ'ուզէ Միխայիլի, բայց այս վերջինը չընդունիր։

ՏԱՒՈՒՏ ՓԱՇԱՅԻ ծովեզերքէն, երէկ, մարդու դիակ մը գտնուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ Գումգաբուի մէջ Սրթին անուն դերձակի մը աշակերտին՝ Հայկազունին է այդ դիակը։ Հայկազուն այդ տեղը ծովը մտած և լողալ չգիտնալով խեղդուած էր։

ԳՈՒԼԷԳԱՊՈՒԻ Եաղըճը փողոցի Հաճի Սայիտ աղբարդմանին մէջ, առջի գիշերը, մէկ քանի գողեր պատը ծակելու ձեռնարկեցին, սակայն արգելիչ պարագայի մը բերմամբ փախան, իրենց գործիքները թողլով։

ԳՐՊԱՆԱՀԱՏ.— Գարաքէօյի Ալեքսփրատի խանը հաստատուած վաճառական Միհրան էֆ. շաբաթ իրիկուն կամուրջին Մաքրիգիւղի շոգենաւը նստելու համար տոմսակ առած պահուն, գրպանահատ մը չորցեց անոր դրամապանակը, որ 30 օսմանեան և 30 անգլիական ոսկի կը պարունակէր։

ՅՈՒՍԱՀԱՏ ԿԻՆ ՄԸ. — Սկիւտար Ենիմահալլէ բնակող Ֆիլիփ անուն յոյնի մը կինը՝ Սիրօ, 25 տարեկան, առջի օրը ինքզինքը նետեց տան ջրհորը՝ վեց մեթր խորութեամբ, սակայն անմիջական օգնութիւններով ազատուեցաւ։ Պատճառը չքաւորութիւն և հիւանդութիւն եղած ըլլալ կ'ենթադրուի։

ԿԱՏՂԱԾ ԿՈՎԵՐ.— Առջի առտուն Թոփխանէի սպանդանոցներէն երկու կովեր փախան և փողոցներու մէջ արշաւելով խանութներու ապակիներ կոտրեցին, շրջուն վաճառորդներու կողովները եւայլն տապալեցին. վերջապէս փուռ մը մտան, ուր սպանդանոցին մարդիկը յաջողեցան զանոնք բռնել։

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՍԷՐ.—Խարդախութեան կարեւոր գործ մը, ուր սէրն ալ իր անխուսափելի դերը խաղացած է, այս օրերս խօսակցութեան նիւթ կը հայթայթէ առեւտրական շրջանակներու մէջ։ Պատմենք խնդիրը, որ ունի իր շահագրգռական կողմերը։ Պիլէճիկի մանարանատէրներէն Յակոբ էֆ. Անատոլեան 20,000 ոսկի չորցելով առեւտրական հրապարակէն, խոյս տուած է։ Այս անակնկալ լուրը մեծ յուզման մատնած է Պիլէճիկի վաճառականութիւնը։ Յակոբ էֆ. Անատոլեան, որ տեղւոյն ամէնէն ձեռնհաս ու հարուստ գործարանատէրներէն է, երկու երեք շաբաթէ ի վեր անյայտացած է։ Այս փախուստը մեկնութեան արդիւնք չէ, քանի որ Անատոլեանի գործը փայլուն ու յաջող վիճակի մէջ կը գտնուէր։ Խնդրին շարժառիթը սիրային դրամ մը կը նկատուի, որովհետեւ Յակոբ էֆ. ատենէ մը ի վեր սիրահարուած է եղեր Հաճի Բուլանթի անուն կնոջ մը, որ հիմա Պիլէճիկ չի գտնուիր։ Այս խարդախութեան գործէն ամէնէն աւելի վնասուած են Պ. Պոթէ և Ընկ., Պէյնոո Լանց և ուրիշ առեւտրական տուներ։ Այս գործին առթիւ Մոնիդէօր կ'իմանայ թէ Անատոլեան, լքելով իր կինը և զաւակները, Յունաստան փախած է իր տան սպասուհիին հետ, որու հետ շատ մտերմական յարաբերութիւններ ունէր ատենէ մը ի վեր։ Աթէնքի ոստիկանութիւնը սկսած է հետազօտութիւններ կատարել, այդ փախստական խաբեբան գտնելու համար, որ ահագին գումար մը չորցած է հրապարակէն։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԴՐՈՇՄԱՏՈՒՐՔԻ ՀԱՄԱՐ «ՎԻԶԱ»

ԱԶԴ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը հարկատուներուն դիւրութիւններ ընծայելու համար Դրոշմատուրքի կանոնագրին գործադրութիւնը և այդ օրինական տրամադրութեանց կիրառման մասին ամէն անստուգութիւն փարատելու նպատակաւ, դրոշմատուրքի մասին վիզա մը հաստատած է։ Դրոշմատուրքի վիզան կը կատարուի՝ թուղթին վրայ նշանակելով տեսնուած ըլլալը, ինչ որ 2 ղրուշ դրոշմատուրքի ենթակայ է՝ վիզայի օրուան թուականով։ Նաեւ յիշատակութիւն մը պէտք է կատարուի թէ քննուած թուղթերը կանոնաւո՞ր են դրոշմատուրքի տեսակէտով։ Դրոշմատուրքի վիզայի կրնան ենթարկուիլ այն ամէն թուղթերը, որոնք դրոշմատուրքի օրէնքի մասին ո և է թերութիւն չունին։ Հետեւաբար հարկատուները գլխաւորաբար կրնան սա գրութիւնները ներկայացնել, ձեւակերպութիւնները կատարելու համար.— 1. Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած ու չստորագրուած գրութիւնները։ 2. Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած և ստորագրուած ու օրինաւորապէս դրոշմաթուղթ փակցուած ամէն գրութիւն։ 3. Օտար երկիրներէն և դրոշմատուրքի օրէնքը չգործադրուած այն վայրերէն եկած գրութիւններ, որոնք թէեւ օսմ. դրոշմաթուղթ չեն կրեր՝ բայց Թուրքիոյ մէջ տակաւին գործածելի են։ 4. Օտար երկիրներէն և դրոշմատուրքի օրէնքը չգործադրուած այն վայրերէն եկած գրութիւններ, որոնք օրինական դրոշմաթուղթ կը կրեն։ 5. Դրոշմատուրքէ զերծ գրութիւններ։— Թիւ 1 և 3 հատուածներուն մէջ յիշուած գրութիւններուն վիզայի գործողութիւնը կը կատարուի դրոշմատուրքին գանձուելէն, փակցուելէն ու ջնջուելէն յետոյ։ Թիւ 2, 4 և 5 հատուածներուն մէջ յիշատակուած գրութիւններուն վրայ վիզայի գործողութիւն կատարուած ըլլալը կը նշանակուի, գրութիւնները քննուելէ յետոյ միայն։ Դրոշմատուրքը վիզա ընելու գործողութիւնը, 1323 յուլիս 19/1907 օգոստոս 1էն սկսեալ, Օսմ. Թղթատարական ճիւղին դիմաց Վիթալիս խանը գտնուած դրոշմաթուղթի Տնօրէնութեան գրասենեակին մէջ կը կատարուի։ Յառաջիկային, այս գործողութիւնը պիտի կատարուի նաեւ Թուրքիոյ ուրիշ կարեւոր կեդրոններուն մէջ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

1/19 օգոստոս 1907

⁂

ՖԱԹՈՒՐԱ ՈՒ ՀԱՇՈՒԵՑՈՅՑ

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը յիշեցնէ բոլոր հարկատուներուն թէ վաճառականներու, ճարտարագործներու, սեղանաւորներու կամ սառաֆներու կողմէ իրենց յաճախորդներուն տրուած ամէն ֆաթուրա ու հաշուեցոյց ենթակայ են 5 փարա որոշ դրոշմատուրքի, համաձայն 9րդ յօդուածին (Թիւ 31) Դրոշմատուրքի կանոնագրին։ Այդ տուրքը պարտին վճարել ֆաթուրայի ու հաշուեցոյցի տէրերը։ Այդ մասին հարկատուներուն կողմէ շատ մը օրինազանցութիւններ գործուած ըլլալով, Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը անոնց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ վերոյիշեալ օրինական տրամադրութեան, ինչպէս նաեւ դրոշմատուրքի կանոնագրին 38րդ յօդուածին վրայ, որ 100 ղրուշի տուգանքի կ'ենթարկէ իւրաքանչիւր օրինազանցութիւն։ Դրոշմատուրքի կանոնագրին կիրառումը դիւրացնելու համար, Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ ֆաթուրաներու և հաշուեցոյցներու դրոշմատուրքը կարելի է վճարել արտակարգ դրոշմումով և 5% զեղչով։ Միեւնոյն ատեն Վարչութիւնը կը փութայ հարկատուները զերծ կացուցանել օրինազանցութեան հետեւանք եղող վնասներէն, որոնք ակներեւ են Դրոշմատուրքի կանոնագրին 50րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, և որով օրինազանցներէն առնուած տուգանքին կէսը կը տրուի օրինազանցութիւն մը Վարչութեան իմաց տուողներուն։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

1/14 օգոստոս 1907 30—2

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐՄԱՇԻ ԴՊՐԵՎԱՆՔԸ

Շաբաթ օրը հասած հեռագրէ մը կը տեղեկանանք որ Տ. Թորգոմ Ծ. Վ. Գուշակեան Սեբաստիոյ Առաջնորդ ընտրուած է հանգուցեալ Պետրոս եպսկ.ին տեղ։ Մենք սկիզբէն ի վեր յայտարարեցինք որ Տ. Թորգոմ Վ. իբր առաջնորդ շատ աւելի օգտակար կրնայ ըլլալ մեր Եկեղեցւոյն քան իբր Արմաշու փոխ-վանահայր։ Դպրեվանուց խնդիրը սակայն դեռ չլուծուեցաւ և անոր տնտեսական կացութիւնը դեռ վերջնական ձեւը չառաւ։ Այժմ դարձեալ նոր փոխ-վանահօր մը խնդիրը կը յարուցուի, Տ. Թորգոմ Վրդ.ի առաջնորդական ընտրութեամբ։ Մեր կարծիքով, փոխ-վանահայրութեան խնդիրը այժմ շատ աւելի պարզուած է։ Տ. Մեսրոպ Վ. Նարոյեան վաղուց ի վեր ձեռնհաս կերպով կը վարէ Դպրեվանուց ներքին տեսչութիւնը, և քանի որ իր բանասիրական և գիտական հմտութեամբ ամէնէն հմուտ Արմաշականը՝ Տ. Բաբգէն Ծ. Վրդ.՝ իբր Ղալաթիոյ եկեղեցւոյ քարոզիչ և մեր երկրորդական վարժարաններու, Կեդրոնականի և Պէրպէրեանի կրօնուսոյց և գրաբար լեզուի դասատու, հաւանականաբար չպիտի կրնայ իր վարած պաշտօնները թողուլ, այս պատճառաւ Տ. Մեսրոպ Վրդ. է և կը մնայ փոխ-վանահայրութեան ամէնէն արժանաւոր ընտրելին, որ արդէն իր գրական աշխատութիւններով և ուսումնասիրութիւններով ալ Հայկական ստորագրութեամբ գեղեցիկ անուն մը շինած է իրեն համար։ Տ. Մեսրոպ Վրդ. շարունակ Արմաշի մէջ մնացած է և լաւ գիտէ վանքին ուսումնական և տնտեսական կացութիւնը։

* * *

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ մայրաքաղաքս կը հասնի այսօր Տ. Գնէլ Ծ. Վ. Գալէմքեարեան որ ժամանակէ մը ի վեր հոն կը գտնուէր և կը զբաղէր Առաջնորդարանի ընթացիկ գործերով։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ իր վերջին նիստին մէջ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.— 1. Գալաթիոյ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը արտօնութիւն խնդրած էր վաճառելու եկեղեցապատկան մէկ կալուածը և արդիւնքը յատկացնել աւելի հասութաբերի մը գնման։ Խորհուրդը քննելով ներկայացեալ առաջարկութիւնը և ուսումնասիրելով կալուածին վիճակն ու հանգամանքները, եղած խնդրանաց նկատառութիւնը՝ իբր կանխահաս, յառաջիկային վերապահեց և որոշեց ըստ այնմ պատասխանել Թաղ. Խորհրդոյ։—2. Սկիւտարի Թաղ. Խորհուրդը՝ Չպուքճի հայ արհեստաւորաց կողմէ յառաջագոյն Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ կտակեալ կալուածոց մասին անոնց ինչ ինչ առաջարկութիւնները ներկայացնելով, օգտակարութիւնը հաստատած և գործադրութիւնը խնդրած էր։ Խորհուրդը՝ ըստ յանձնարարութեան Ս. Պատրիարք Հօր, ուշադրութեան առնելով խնդիրը, որոշեց իր յառաջիկայ նիստին հրաւիրել Թաղ. Խորհրդոյ դիւանը՝ մէկ քանի կէտերու մասին իր ծանօթութիւնները լսելու և կտակին տրամադրութիւնները ուսումնասիրելով, արդեանցը համաձայն հարկ եղածը տնօրինելու համար։— 3. Գատըգիւղի Թաղ. Խորհրդոյ խնդրանաց համաձայն՝ Թաղին Արամեան վարժարանի շէնքին մէջ կատարելի նորոգութեանց և յաւելուածական շինութեանց ծախուց յանձնմանը համար հանգանակութեան հարկ եղած արտօնութիւնը Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ տրուած և Տնտեսական Խորհրդոյ տեղեկութիւն հաղորդուած ըլլալով, Խորհուրդը հաւան եղաւ կատարուած գործողութեանց և պարզելով այս մասին իր տեսութիւնները, որոնց յայտագրել Ն. Սրբազնութեան։— 4. Խորհուրդը Տիվրիկի Պոլսոյ կալուածոց Հոգաբարձութեան կողմէ կնքը. Մնացեալն դէմ յարուցուած պահանջից խնդրոյն նախաքննութիւնը յանձնած էր իր քարտուղարին՝ նախընթաց որոշմամբ մը։ Այս անգամ յիշեալին կողմէ տրուած ծանօթութեանց վրայ Խորհուրդը նկատողութեան առաւ խնդիրը, և լսելով այս մասին Ելեւմտից դիւանի նախորդ տեսուչին բացատրութիւնները, վերստին պաշտօն յանձնեց իր քարտուղար Լեւոն էֆ. Բիւրքճեանի, կալուածոց Հոգաբարձութեան հետ բանակցութեամբ՝ ձեռք բերել պահանջուած ծանօթութիւններն և հաղորդել Տնտեսական Խորհրդոյ։

—Ասկէ զատ Խորհուրդը զբաղեցաւ Էյուպի եկեղեցեաց վերաբերեալ մատակարարական և գոյից վերաբերեալ խնդիրներով։

ՊԱՂՏԱՏԷՆ մեր սովորական թղթակիցը կը գրէ մեզ 16 Յուլիս թուականով.

Ազգ. լրագիրներէ ոմանց մէջ կարդացինք թէ մեր հրաժարեալ առաջնորդ Սերովբէ Վրդ. Սամուէլեանի համար Պասրայի քահանան և ժողովուրդէն ոմանք գրած են Պատրիարքարան թէ ինքն է եղեր պատճառը Պասրայի եկեղեցւոյ վերաշինութեան։ Նախ ըսենք թէ այդ գիրը վարդապետը շինեց և ղրկեց Պասրա ազդեցիկ անձի մը որուն ի շնորհուկս ստորագրեցին ոմանք և դարձուցին Պաղտատ ուրկից վարդապետը ղրկեց զայն Պատրիարքարան։ Երկրորդ, ճշմարտութիւնը հարկ կը դնէ մեր վրայ յայտնել հրապարակաւ թէ Պասրայի եկեղեցւոյ շինութեան մէջ վարդապետը գրեթէ բնաւ բաժին չէ ունեցած։ Իրաւ է որ անցեալ գարնան գնաց հոն, բայց ամենեւին բան մը չկրցաւ ընել, մինչեւ որ իր ետեւէն հասաւ Պաղտատէն վաճառական Յակոբ էֆ. Գույումճեան, որ Պասրա ոտք դրած օրն իսկ հրաւիրեց եկեղեցասէր ազգայիններ, անոնց յորդորներ ուղղեց, հանգանակութեան սկսաւ, ճարտարապետներ հրաւիրելով շէնքի յատակագիծը և ծախուց գումարը որոշեց, շինութեան յանձնաժողով մը կազմեց և ամենուն բարի օրինակ ըլլալու համար իր անձնականէն ալ հարիւր (100) օսմ. ոսկի նուիրեց, որով գործին սկզբնաւորութիւնը եղաւ և յառաջացաւ իր կազմած ծրագրի և կարգադրութեանց համեմատ, և անոր շնորհիւ գրեթէ իր վերջաւորութեանը հասաւ։ Հետեւաբար այս գործին յաջողութիւնը կը պարտինք Յակոբ էֆ. Գույումճեանին, որ առաջին զարկը տուաւ. տեղւոյն վրայ կազմուած Շինութեան Յանձնաժողովին որ անվհատ աշխատեցաւ. եկեղեցպանին որ եկամուտներէն խնայելով դրամ հասցուց շինութեան և Պասրայի բարեպաշտ ժողովուրդին որ իր նուէրները չխնայեց։ Բայց ի՛նչ օգուտ, մեր վարդապետը կը սիրէ միշտ զարդարուիլ սիրամարգի փետուրներով։

ՍԹԱՄՊՕԼԼԵԱՆ Յարութիւն և Համբարձում էֆ.ներու եղբայրը, Յովակիմ էֆ. Սթամպօլլեան, հօրեղբօրորդին Բարսեղ էֆ. Սթամպօլլեանի, որ երկար ժամանակէ ի վեր Եւրոպա հաստատուած էր ուր կը զբաղէր առեւտրական ընդարձակ գործառնութիւններով, իր մահկանացուն կնքեր է նախորդ շաբթու։ Հանգուցեալը 58 տարեկան էր, ամուսնացած և չորս զաւկներու տէր, Լեւոն և Արամ էֆ.ք և Օր.ք Յօրթինէ և Նազլը։ Այս տխուր առթիւ մեր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք Սթամպօլլեան ընտանեաց բոլոր անդամներուն։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ երեք միացեալ թաղերու Աղքատախնամ մարմինը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով. Տեարք Յովհաննէս Անտոնեան, Լեւոն Վարդանեան, Լեւոն Ջէօճեան, Երուանդ Պէրպէրեան (ատենապետ), Մկրտիչ Զարմայր, Արսէն Սիւնկիւճեան, Եղիշէ Փափազեան (ատենադպիր) Միսաք Գավաֆեան (գանձապետ), Միհրան Գավուքճեան, Համբարձում Բիւրքճեան և Միհրան Զանանեան (մատակարար)։

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՀԱՆԴԷՍ

Րումէլի-Հիսարի մանկապարտէզի հանդէսը՝ նախագահութեամբ Տ. Բաբգէն Ծ. Վրդ. Կիւլէսէրեանի, երէկ կէսօրէ վերջ ժամը 8ին տեղի ունեցաւ վարժարանի պարտէզին մէջ, որ այս առթիւ խիստ պաճուճ կերպով յարդարուած էր։ Հանդէսը՝ որուն թաղեցիներու և դուրսէն հրաւիրեալներու ընտրեալ բազմութիւն մը ներկայ էր, բացուեցաւ Համիտիէ քայլերգով զոր ներկաները ունկնդրեցին յոտնկայս։ Յետոյ մանկապարտէզի փոքրիկները իրենց ուսուցչուհիին՝ Օր. Մաքրուհի Լնֆիյէճեանի առաջնորդութեամբ բեմ ելան և իրենց վարժ ու ճարտար մարզանքներով, թոթով արտասանութիւններով և յաղթ ու քրքջալից տրամախօսութիւններով արդարացուցին իրենց համար տրուած աշխատութիւնները։ Փոքրիկները ամենէն աւելի քրքիջներ ու ծափեր խլեցին «Գոզնոց», «Հիւանդ» տրամախօսութիւններով և «Նուագածուները» երգով։

Կրնանք ըսել թէ այս կրթական հանդէսը որչափ մանկապարտէզի ա՛յնչափ ալ գեղարուեստական էր։ Տիար Ալֆրէտ Սարգիսօֆի առաջնորդութեամբ 8 ջութակէ և 2 ֆլիւթէ բաղկացած նուագախումբ մը չորս ընտիր կտորներ նուագեց մանկապարտէզի խաղերու ընդմիջումներուն։ Այս նուագախումբին ինչպէս նաև մանկապարտէզի բոլոր երգերուն և խաղերուն դաշնակով ընկերացաւ Օր. Նունիկ Աճէմեան, Հոգաբարձութեան մասնաւոր հրաւէրին սիրով պատասխանելով։

Տ. Բաբգէն Ծ. Վրդ.ի պատարագիլը առիթ եղած էր որ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ եռաձայնի խումբին անդամներէն կարեւոր մէկ մասը ներկայ ըլլայ և առաւօտուն Ս. Պատարագի երգեցողութիւնները եռաձայն կատարուին խիստ ներդաշնակ կերպով։ Հոս միջանկեալ կերպով ըսեմ թէ Ս. Պատարագի երգեցողութիւններուն — ինչպէս որ հանդէսին ալ — ներկայ էին Տ. և Տիկին Բրօֆ. Յ. Հ. Ճէճիզեան, Տ. և Տիկին Յ. Կոստիկեան և բազմաթիւ հասարակութենէն ուրիշներ, որոնք շատ գոհ մնացին։

Եռաձայնի խումբին անդամները հանդէսին ալ ներկայ էին, և այս առիթէն կրցաւ օգտուիլ Հոգաբարձութիւնը, որուն հրաւէրին վրայ եռաձայն երգեցին Վեհ. Կայսեր ձօնուած երգ մը, յետոյ sous l'ombrage ը և ամէնէն վերջը «Հայր մեր»ը։ Այս երգերը կարգացոյցէն դուրս էին և հանդիսականներուն հա՛մար հաճելի անակնկալ մը եղան։ Բրօֆ. Ճէճիզեան հանդէսի կէսին բեմ հրաւիրուեցաւ և իր պատկերալից ոճովը խիստ գեղեցիկ ճառ մը խօսեցաւ։ Յարգելի բրօֆէսէօրը ամէնէն աւելի ծանրացաւ մանուկներու կրթութեան հարցին վրայ և ըսաւ թէ այս փոքրիկներն են որ մեր ապագայ սերունդը պիտի կազմեն, և զանոնք բարձրացնելը համայնք մը բարձրացնել ըսել է. բրօֆ. էֆ.ին հմտալից ճառը 3-4 անգամներ ծափերով ընդմիջուեցաւ։

Հոգաբարձութեան տեղեկագրէն տեսնուեցաւ թէ վարժարանի շէնքը— որ մասամբ գորգերով ծածկուած էր — շատ խարխուլ վիճակ մը ունի և անմիջական նորոգութեան մը պէտքը չափազանց զգալի է։ Այս պարագան լուրջ ուշադրութեան առնուելիք կէտ մըն է և ես պէտք կը զգամ զայն հրապարակաւ շեշտելու գոնէ սա՛ ակնկալութիւնով որ կարելի է մէկը նախաձեռնարկ կ'ըլլայ այս տեսակ աղքատիկ գիւղի մը վարժարանին շէնքը նորոգելու գործին։ Հանդէսի վերջը բեմ ելաւ նախագահ Հայր Սուրբը և հակիրճ բայց ազդու բանախօսութիւնով մը Մանկապարտէզին բացատրութիւնը տալէ վերջ յորդորեց թաղեցի ծնողքները որպէս զի աւելի ջերմ վերաբերում ունենան անոր նկատմամբ և ըսաւ որ եթէ չենք կրնար ճշմարիտ ու կատարեալ մանկապարտէզներ ունենալ, գէթ կարելի եղածին չափ կատարելագործել ջանա՛նք։ Իր խօսքերը վերջացուց, մաղթանքներ ընելով Վեհ. Կայսեր թանկագին կենաց համար։ Հանդէսը վերջացաւ նուագի գեղեցիկ կտորով մը։ Այս հանդէսէն վարժարանին համար 800 ղրուշի հասոյթ մը գոյացաւ, այս առթիւ եղած ծախքերը մէջը ըլլալով։

ԹՂԹԱԿԻՑ ''ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ

Կ.-Պատրիարքական Փոխանորդի պաշտօնը որ 1905 տարիէն, այսինքն Տ. Աւետիս արքեպիսկ. Արփիարեանի հրաժարելէն ի վեր թափուր կը մնար, երկարատեւ յետաձգումներէ ետքը՝ վերջապէս արժանաւոր եկեղեցականի մը յանձնելու համար ընտրական գործողութեանց ձեռնարկուած է այս անգամ։ Կ.-Պատրիարքին և Վարչական Ժողովին կողմէ այս մօտերս տրուած որոշման համաձայն, քուէարկութեան համար հրաւիրագրեր ղրկուած են Կրօնական և Երեւելեաց ժողովներուն որոնք իրենց քուէթուղթերուն վրայ պիտի նշանակեն երեք յարմարագոյն ընտրելիներու անուններ և պիտի ղրկեն զանոնք Պատրիարքարան, մինչեւ օգոստ. 28ի երեքշաբթի իրիկունը։ Քուէհամարը պիտի կատարուի յաջորդ առաւօտ, չորեքշաբթի, Պատրիարքարանի սրահին մէջ, նախագահութեամբ Կ.-Պատրիարքին և երկու եկեղեցական ու չորս աշխարհական անդամներէ կազմուած մասնաժողովի մը հսկողութեամբ։ Սոյն քուէարկութեան արդիւնքով առաւելագոյն քուէ շահող երեք ընտրելիներուն անունները պիտի ներկայացուին Սինոդին, որու կողմէ առաւելագոյն քուէ ստացողը պիտի հռչակուի Կ.-Պատրիարքական Փոխանորդ։ Եթէ ընտրուած եկեղեցականը փոխանակ եպիսկոպոս ըլլալու արժանաւոր վարդապետ մը ըլլայ, եպիսկոպոսական աստիճանի պիտի բարձրացուի։

⁂ «Հասութից և Ծախուց Խորհուրդ»ի համարատուութենէն կը յայտնուի որ անհատներու կողմէ Պատրիարքարանի Սնտուկին վճարուած տարեկան նուիրատուութեանց գումարը ներկայ տարւոյ յուլիս ամսուան մէջ հասած է 2600 ղրշ.ի, մինչդեռ նախորդ տարւոյ միեւնոյն ամսուան գանձումներուն գումարը եղած էր 4000 ղրշ.։

⁂ Պանտըրմայի Կ.-Պատրիարքական փոխանորդ Հ. Յովսէփ Վրդ. Պարիկեան նոյն պաշտօնով Իզմիր փոխադրուած ըլլալով, իրեն յաջորդ նշանակուած է Պատրիարքարանի դիւանադպիրներէն Հ. Մկրտիչ Վրդ. Մուրատեան։

Տօքթ. Յովսէփ Տէր-Ստեփանեան, իր զանազան օգտաշատ հրատարակութիւններով ծանօթ բժիշկը (Պարթիզակէն), լոյս ընծայած է այս անգամ նոր ու գեղեցիկ հատոր մը՝ **ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆԸ**, Դասագիրք անդամազննութեան, բնախօսութեան եւ առողջապահութեան։ Գրասէր բժիշկին 5րդ առողջապահական հրատարակութիւնն է այս, առանց յիշելու իր յօդուածներու ընդարձակ շարքը Պոլսահայ թերթերուն մէջ։ Մատթէոսեան խնամոտ տպագրութեամբ հրատարակուած այս հատորը՝ գիտական-բժշկական պատկերներով օժտուած ըլլալու առաւելութիւնն ալ կ'ընծայէ, և իր հմտալից պարունակութեանը կը միացնէ ժողովրդական պարզ լեզու մը, ամէն ընթերցողի դիւրամատչելի։ Գին 10 ղրուշ։

ԲՈՒՐՍԱՆ առեւտր. շաբաթաթերթի 32րդ թիւը հրատարակուեցաւ հետեւեալ բովանդակութեամբ.— Գինահատական նամակ. — Շերամահունտներ. — Առեւտր. Թղթակցութիւն. — Ի՞նչ է «Սէմինը խաթիզար»ը. — Թրքահայոց հին վաճառականութիւնը. — Վաճառատունի կեանքը. — Դատական Քրոնիկ. — Առեւտրական Քրոնիկ։

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ մը համար կ'ուզուի պաշտօնեայ մը որ հմուտ ըլլայ, բաց ի հայերէնէ, թուրքերէն և ֆրանսերէն առեւտր. թղթակցութեան և տոմարակալութեան։ Արժանաւոր վարձատրութիւն։ Ընտրելիները կրնան գրել Արեւելքի խմբագրութեան, Ա. Բ. Գ. հասցէով, յայտնելով նախապէս իրենց վարած պաշտօնները եւ իրենց հասցէն։ Անոնք որ վերեւ յիշուած պայմաններուն չեն համապատասխաներ, թո՛ղ ձանձրոյթ յանձն չառնեն ներկայանալու։ 1—4

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, օգոստոս 17)

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ԵՒ ԷՏՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԲԱԺԱԿԱՃԱՌԵՐԸ

ՎԻԼՀԷԼՄՍՀՕՀԷ, 15 օգոս.—Երէկ իրիկուն ճաշի ատեն Վիլհէլմ կայսրը հետեւեալ բաժակաճառը արտասանեց.

«Կը խնդրեմ Ձեր Վեհափառութենէն որ բարեհաճիք ընդունիլ կայսրուհիին և իմ ջերմագին շնորհակալութիւններս այն բարեկամական այցելութեան համար որ Ձեր Վեհափառութիւնը տուաւ մեր երկուքին։ Այս այցելութեան մէջ կը տեսնեմ արտայայտութիւնը այն բարեկամական զգացմանց զորս Ձեր Վեհափառութիւնը կը տածէ կայսրուհիին, ինծի և իմ գերդաստանիս համար, զգացումներ որ հաստատուած են մեր գերդաստաններու հնաւանդ յարաբերութեանց վրայ երկար ատենէ ի վեր, և մեր ժամանակին մէջ ալ արտայայտուեցան իմ ծնողացս գագաղներուն վրայ և իմ հանիիս՝ մեծ թագուհիին մահուան ատեն մեր համերաշխ վշտակցութեամբ։ Միեւնոյն ատեն կը տեսնեմ յանձին Ձեր Վեհափառութեան ներկայացուցիչն անգլիական մեծ ազգին և Ձեր Վեհափառութեան այս այցելութեան մէջ ալ՝ մեր երկու ազգաց միջեւ գոյութիւն ունեցող բարւոք յարաբերութեանց երաշխիքը։ Ձեր Վեհափառութիւնը կայարանէն մինչեւ պալատ երկարող ճամբուն վրայ, Քասէլի քաղաքացւոց և իրենց զաւակաց աչքերուն մէջ և ապա, գեղեցիկ դաշտերուն և լեռնակ անտառներուն մէջ մեր պաշտօնին ատեն Ձեր Վեհափառութիւնը տեսնելու պատիւն ու խինդը ունեցող անձանց դէմքերուն վրայ հաւաստապէս կարդաց այս այցելութեան պատճառած շնորհակալաւ զգացումները։ Կը խնդրեմ Ձեր Վեհափառութենէն որ ներէք ինծի բարձրացնել բաժակս Ձեր Վեհափառութեան, ինչպէս նաև Նորին Վեհափառութեան Օգոստափառ ամուսնոյն՝ թագուհիին, և Մեծին Բրիտանիոյ արքայական տան և Ձեր Վեհափառութեան ժողովրդեան կենաց։»

Էտուարտ Թագաւորը պատասխանելով Վիլհէլմ կայսեր, հետեւեալ բաժակաճառը արտասանեց գերմաներէն. — «Կը խնդրեմ Ձեր Վեհափառութենէն որ ներէք ինծի ի բոլոր սրտէ խորին շնորհակալութիւնս յայտնել այդչափ սիրալիր և քաղցր խօսքերուն համար։ Ձեր Վեհափառութիւնը կրնայ վստահ ըլլալ թէ մեծ խնդութիւն պատճառած է ինծի այս այցելութիւնը, որ դժբախտաբար շատ կարճատեւ է։ Չեմ կրնար պէտք եղածին չափ շնորհակալութիւններս յայտնել Ձեր Վեհափառութեան և Նորին Վեհափառութիւն կայսրուհւոյն, այս սրտագին ընդունելութեան համար. ինչպէս նաև Ձեր Վեհափառութեան բանակին կողմէ և փողոցներու մէջ ժողովրդեան կողմէ եղած ընդունելութեանց համար։ Ձեր Վեհափառութիւնը գիտէ որ իմ մեծագոյն փափաքս է մեր երկու երկիրներուն մէջ լաւագոյն և հաճելի յարաբերութիւններ մշակուած տեսնել։ Շատ ուրախ եմ որ Ձեր Վեհափառութիւնը քիչ ատենէն այցելութեան պիտի գայ ինծի Անգլիոյ մէջ։ Հաստատապէս համոզուած եմ թէ ո՛չ միայն իմ ընտանիքս, այլ ամբողջ անգլիական ազգը մեծ խնդութեամբ պիտի ընդունի Ձեր Վեհափառութիւնը։ Կը բարձրացնեմ բաժակս Ձեր Վեհափառութեանց կենաց։»

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԻՇԼԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի թղթակիցը հետեւեալ հեռագիրը կը հաղորդէ իր թերթին.

ԻՇԼ, 15 օգոս.— Անգլիոյ արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Զարլս Հարտինճի և Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար Պառոն Էրէնթալի միջեւ մէկ քանի ժամ տեւող տեսակցութենէն ետքը, դեսպան Պառոն Կալէյն որ կ'ընկերանար Պառոն Էրէնթալի, ընդունելով զիս հետեւեալ տեղեկութիւնները տուաւ խորհրդակցութեան արդիւնքին վրայ.— «Իշլի տեսակցութիւնը, որ Էտուարտ Թագաւորին և Ֆրանց Յոզէֆ կայսեր բարեկամական անկեղծ զգացումներուն համաձայն տեղի ունեցաւ, առիթ ընծայեց Սըր Զարլս Հարտինճի և Պառոն Էրէնթալի տեսակցութեան, որու միջոցին խորհրդակցութեան առարկայ եղան այժմէութիւն ունեցող քաղաքական ամէն խնդիրները։ Սըր Զարլս Հարտինճ և Պառոն Էրէնթալ գոհութեամբ հաստատեցին Անգլիոյ և Աւստրօ-Հունգարիոյ միջեւ երկար ատենէ ի վեր գոյութիւն ունեցող բարեկամութեան շարունակութիւնը։»

Սըր Զարլս Հարտինճ ալ հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ ինծի.— «Պառոն Կալէյնի ձեզ տուած տեղեկագիրը կրնաք նաև իմ կողմէ տրուած համարել։» Սըր Զարլս Հարտինճ վաղը Լոնտոն կը դառնայ, և Պառոն Էրէնթալ ալ՝ Վիեննա։ Այսօր վեհապետաց ճաշելու ատեն բաժակաճառ չարտասանուեցաւ։ Վեհապետները իրարու կենաց խմեցին միայն։

ԻՇԼ.— Ֆրանց Յոզէֆ կայսրը Լէոփոլտ պատուանշանին մեծ խաչը տուաւ Սըր Զարլս Հարտինճի, Երկաթէ Թագ պատուանշանին առաջին կարգը՝ Սըր Սդանլի Քլէրքի և նոյն պատուանշանին երկրորդ կարգը՝ հազարապետ Բօնսօնպիի։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ, 16 օգոստ.— Իշխան Ֆօն Պիւլով Վիլհէլմսհէօհէի մէջ Ուեսդմինսդըր Կազէթի թղթակցին հետ տեսակցութիւն մը ունեցած է։ Թղթակիցը հետեւեալը կը հեռագրէ այդ մասին. — «Ֆօն Պիւլով իշխանը ըսաւ ինծի թէ Սըր Զարլս Հարտինճի և իր միջեւ խորհրդակցութիւնները, ինչպէս նաև Սըր Զ. Հարտինճի և Վիլհէլմ կայսեր միջեւ տեղի ունեցած տեսակցութիւնները վստահութիւն ներշնչած են իրեն թէ լաւ արդիւնքներ պիտի ունենան ատոնք. Երկու վեհապետները միասին անցուցած ատեննին շատ զուարթ էին։ Ֆօն Պիւլով իշխանը արտօնեց զիս իրեն անունով հետեւեալ ակնարկը տալ Անգլիացւոց.— Էտուարտ Թագաւորին վրայ գերման կառավարութեան ունեցած վստահութեան յայտարարութիւն մը կրնայ նկատուիլ այդ, ցուցնելու համար թէ Վիլհէլմ կայսրը վստահ է որ Էտուարտ Է.ի գլխաւոր փափաքն է երկու երկիրներուն միջեւ անկեղծ ու լաւագոյն յարաբերութիւններ մշակել։ Ֆօն Պիւլով իշխանը յայտարարեց.— «Կրնաք բացարձակապէս ըսել թէ ես, իբրեւ գերման նախարարապետ, ո՛չ միայն կը փափաքիմ Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ բարւոք յարաբերութիւններ և փոխադարձ վստահութիւն, այլ կը զգամ թէ այդ յարաբերութիւնները մեծապէս պիտի բարւոքին։ Ըսէք նաև թէ Վիլհէլմ կայսեր և Էտուարտ Թագաւորին հանդիպման առթիւ Վիլհէլմսհէօհէի մէջ տեղի ունեցած խորհրդակցութիւնները այդ բարւոքումը ամրացնելու հանգամանքը ունէին։» Գերման նախարարապետը կը կարծէ թէ խորհրդակցութեանց արդիւնքը կատարեալ եղած է, և խորհրդակցութեան առարկայ եղած քաղաքական ամէն կարեւոր խնդրոց վրայ երկուստեք համաձայնութիւն գոյացած է։ Վիլհէլմսհէօհէի այս տեսակցութիւնը օղակ մըն է վեհապետական այցելութեանց այն շղթային որուն մէկ ծայրը կը սկսի Սուինէմիւնտէէն և պիտի շարունակուի Իշլի մէջ։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

ՄԱՐԻԷՆՊԱՏ, 16 օգոս.— Էտուարտ Թագաւորը, Իշլէ վերադարձին Մարիէնպատ հասնելուն պէս, ընդարձակ հեռագիր մը ղրկեց Ֆրանց Յոզէֆ կայսեր, որ երկու վեհապետաց միջեւ անկեղծ յարաբերութեան և Իշլի մէջ տեղի ունեցած տեսակցութեան գոհացուցիչ արդիւնքին ապացոյցը կը համարուի։ Էտուարտ Թագաւորը Մարիէնպատ հասած ըլլալը ծանուցանելով, իր խնդութիւնը կը յայտնէ թէ կայսրն ալ գոհացուցիչ առողջութիւն մը կը վայելէ։ Թագաւորը շնորհակալութիւն կը յայտնէ Իշլի մէջ իրեն եղած ընդունելութեան համար և կը յաւելու թէ Մարիէնպատի մէջ ալ խանդավառ ընդունելութիւն եղած է իրեն։ Ֆրանց Յոզէֆ կայսրն ալ անմիջապէս պատասխանեց հեռագրով, բարեկամական յարաբերութեանց հաւաստիքը յայտնելով հանդերձ ջերմ բառերով, լաւագոյն բուժում մը մաղթեց Թագաւորին։ Էտուարտ Թագաւորը Մարիէնպատ հասնելէն ետքը, հեռագիր մը ղրկեց նաև Վիլհէլմ կայսեր, շնորհակալութիւն յայտնելով Վիլհէլմսհէօհէի մէջ իրեն եղած այնչափ ջերմ ընդունելութեանց համար։

ԷՏՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ՄԱՐԻԷՆՊԱՏԻ ՄԷՋ

ՄԱՐԻԷՆՊԱՏ, 16 օգոստոս. — Այս հինգերորդ անգամն է որ Էտուարտ Թագաւորը Մարիէնպատ կ'այցելէ, «Լանքասդըրի դուքս» անունով երեք շաբաթ ջերմուկները մնալու։ Թագաւորը առնող պալատական կառախումբը երեկոյին հոս հասաւ, բայց դժբախտաբար օդը գէշ է։ Անցեալ իրիկունէ ի վեր կ'անձրեւէ։ Թէեւ ծանուցուած չէր թէ երբ պիտի հասնի Թագաւորը, բայց ժողովուրդը, հակառակ տեղատարափ անձրեւին, բազմութեամբ Թագաւորին կը սպասէր փողոցներուն մէջ։ Կայարանին մէջ կը սպասէին Լէօյխդէնպէրկի դուքսը, որ Զարին ազգականն է, և ան ալ բուժուելու համար հոս եկած է։ Նոյնպէս՝ Վիեննայի անգլ. դեսպան Սըր Ուիլըմ Էտուարտ Կօշըն, իր դեսպանատան պաշտօնեաներու հետ, և ուրիշ անձնաւորութիւններ։ Կայարանէն մինչեւ վակոն կանանչագոյն գորգ մը փռուած էր և անցքին երկու կողմերն ալ արմաւենիի և դափնի տունկեր կային։ Որոշեալ ժամուն կայարան հասաւ արքայական կառախումբը, որ բաղկացած էր երկու սալոն-վակոնէ, զարդարուած արքայական թագով և E. VII. սկզբնատառով, ննջարան վակոնէ մը, առաջին կարգի մէկ վակոնէ ու մէկ կարասեաց վակոնէ։ Կառախումբին հասած պահուն Թագաւորը նստած էր պատուհանին առջեւ և գլխարկով կը բարեւէր կայարանին մէջ սպասողները։ Նախ վար իջաւ Թագաւորը, իր ուղեկից Ֆէյըն զօրավարին կրթնելով. ապա իջաւ զօրավար Սըր Սդանլի Քլէրք, և հազարապետ Բօնսօնպի. Թագաւորը որ Իշլէ մինչեւ Մարիէնպատ երեք ժամ միայն քնացած էր, գաւազանին կռթնելով դէպ ի անգլ. դեսպան Պ. Կօշըն յառաջանալով թօթուեց անոր ձեռքը և մէկ քանի բառով բարեւեց զայն։ Ապա Լէօյխդէնպէրկի դուքսին և միւս ներկաներուն հետ ալ մէկ քանի բառեր փոխանակելէ ետք, Լէօյխդէնպէրկի դուքսին հետ սպասման սրահը գնաց, որ զարդարուած էր կանանչ թաւշապատ կարասիներով, և Ֆրանց Յոզէֆ կայսեր պատկերով։ Հինգ վայրկենի չափ դուքսին հետ խօսակցելէ ետք, կայարանին առջեւ սպասող իր օթօմօպիլին հեծաւ, իր ուղեկից երկու զինուորականներուն հետ և ուղղակի գնաց Օթէլ Վայմար։ Պանդոկապետը կը սպասէր դրան առջեւ. Թագաւորն ըսաւ. «Ինչպէս էք. ուրախ եմ դարձեալ Մարիէնպատ գալուս համար»։ ապա օդին վրայ խօսելով ըսաւ. «Երէկ այրեցեալ գօտիի չափ տաք մը ունէինք Իշլի մէջ»։ Կէս ժամ ետք, հասաւ Տօքթ. Օթ որ երկար ատենէ ի վեր Թագաւորը դարմանող բժիշկն է Մարիէնպատի մէջ, և կէս ժամու չափ քննելէ ետք յայտարարեց թէ Թագաւորը գերազանց առողջութիւն մը կը վայելէ։ Ապա եկաւ Օր. Ուօլդըր, և կշռեց Թագաւորը որ անցեալ տարուընէ նուազ կը կշռէր։ Թագաւորը վաղը պիտի սկսի իր բուժումին։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

1881 դեկտ. 8/20 թուակիր Կայս. հրովարտակին Ե. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, օսմ. Քօնվէրթի փոխառութեան պարտաթուղթերու քուբոնները, որոնց պայմանաժամը կ'աւարտի 1907 սեպտ. 1/14ին, եթէ մինչեւ 1/14 սեպտ. չներկայացուին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։ 13—12

Կ. Պոլիս 1 յունիս 1907

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 18 օգոստոս.—Փարիզի Սակարանին մէջ, շաբաթ օրը, հրապարակը բոլորովին գէշ էր շահադիտութեան առարկայ եղող բոլոր արժեթուղթերու համար։ Ֆրանսական ռանդին վրայ գործ չկար և գինը անսովորական էր՝ 94.47։ Նիւ-Եորքի ու Պերլինի հրապարակներէն առնուած աննպաստ լուրերու հետեւանքով կատարուած վաճառումները զգալապէս կ'իջեցնէին գիները, մանաւանդ սպանիական արտաքինին և ռուսական արժեթուղթերու։ Օսմ. Միացեալը Սակարանին փակման պահուն 93.25 էր։ Ռիօ Թինթօն 40 ֆր. կորսնցնելով 1783 եղած էր։ Գալիա Գարասըն՝ 604։ Լոնտոնի սակարանին մէջ ալ յուզում կը տիրէր, մասնաւորաբար հանքային արժեթուղթերը և ամերիկեան արժեթուղթերը, որոնք շատ ինկած էին, Նիւ-Եորքէն առնուած լուրերուն վրայ։

—Շաբաթ իրիկուն Փարիզի Սակարանին մէջ վստահութիւն պատճառեց Նիւ-Եորքի հրապարակին վրայ տիրող գիներու անկումը։ Պերլինի մէջ դրամական կացութիւնը աննպաստ է։

ԼԱ ՀԷ.— Այսօր Դեսպանախորհուրդին ներկայացուեցաւ սպառազինութեանց սահմանափակման խնդիրը։ Անգլիական պատուիրակ Պ. Ֆրի ճառ մը արտասանեց, որ բուռն տպաւորութիւն մը գործեց։ Կոչում ըրաւ Դեսպանախորհուրդին որ զինուորական ծախքերը սահմանափակելու խնդիրը լրջօրէն ուսումնասիրելու համար տէրութիւնները հրաւիրելէ առաջ, չցրուի։ Ատենաբանը յարեց թէ Անգլիա ըմբռնած է խնդրոյն կնճռոտ հանգամանքը և կ'ընդունի որ իւրաքանչիւր երկրի պարտքն է ինքզինքը պաշտպանել իր թշնամիներուն դէմ, բայց մարդկութեան անունով կոչում կ'ընէ իւրաքանչիւր կառավարութեան ազատ կամքին, որ պէտք է գործէ իրականալի բաղձանքներու շրջանակին մէջ, ժողովուրդներու երջանկութիւնը բարւոքելու համար։ Անգլիական պատուիրակին այս ճառը ջերմապէս ծափահարուեցաւ։

ՀՌՈՄ.— Սդէֆանի գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Եթնա լեռը մեծապէս բորբոքած է։ Խառնարանին ներսը ահագին փլուզումներ տեղի կ'ունենան։

ՓԱՐԻԶ.— Արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշօն, Ռամպույյէի մէջ գումարուած նախարարաց Խորհուրդին մէջ, տեղեկութիւններ տուաւ արտաքին քաղաքականութեան վրայ։

ՀՌՈՄ.— Իդալիա կը ծանուցանէ թէ Պապը, որուն առողջական վիճակը բարւոքած է, նոր կոնդակ մը կը պատրաստէ՝ կրօնական նոր վարդապետութեանց մասին։

ՊԵՐԼԻՆ.— Նշանաւոր երգահան Եօզէֆ Եօախիմ, որուն մահամերձ ըլլալը ծանուցուած էր, մեռաւ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Կաշթէյնի մէջ օդը յանկարծ ցրտանալով ջերմաչափը զերոյէն վեր 6 աստիճան իջաւ և որոտումներով անձրեւէ մը ետքը ձիւնեց։ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ շատ տեղերը կարկտախառն անձրեւ կը տեղայ ուժգին փոթորիկներով։ Կրացի մօտ ալ ձիւնած է։ Ամէն ուրեք օդը ցրտացած է։

ԼԱ ՀԷ. — Դեսպանախորհուրդին մէջ անգլիական պատուիրակ Սըր Էտվըր Ֆրի իր բանախօսութենէն ետքը սա որոշումը առաջարկեց. — Խաղաղութեան երկրորդ Դեսպանախորհուրդը կը հաստատէ 1899ին գումարուած Դեսպանախորհուրդին ընդունած որոշումը՝ զինուորական ծախքերու սահմանափակումին նկատմամբ։ Գրեթէ բոլոր երկիրներու մէջ այդ թուականէն մինչեւ այսօր նոյն ծախքերը մեծապէս աւելցած են. Դեսպանախորհուրդը կը յայտարարէ թէ խիստ բաղձալի է որ կառավարութիւնները նորէն ձեռնարկեն այդ խնդրոյն ուսումնասիրութեանը։» Պ. Նէլիտով յիշեց 1899ի Դեսպանախորհուրդէն ետքը տեղի ունեցած Չինու, Թրանսվալի և Ռուսիոյ ու Ճափոնի պատերազմները։ Պ. Նէլիտով յետոյ յարեց թէ դիւանագիտական դժուարութեանց բերմամբ Ռուսիա երկրորդ Դեսպանախորհուրդին ծրագրին մէջ չընդունեց սպառազինմանց սահմանափակման առաջարկութիւնը, որ 1899ին եղած էր։ Պ. Նէլիտով ըսաւ թէ Դեսպանախորհուրդը պատրաստուած չէ այդ խնդրոյն համար, սակայն անգլիական նախաձեռնութիւնը պէտք է հաւանութեան արժանանայ։ Պ. Նէլիտովի առաջարկութեամբ Դեսպանախորհուրդը ծափերով ընդունեց անգլիական պատուիրակին այդ առաջարկութիւնը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ռուսիոյ Պետութեան նոր ելմտացոյցը 20 միլիոն րուպլիի արտասովոր վարկ մը կը պարունակէ երկրին նաւարկելի ճամբաներուն բարւոքման համար։

ԽԱՐՊԻՆ.— Մանչուրիոյ հարաւային կողմը քոլերայէ 16 նոր մահացու դէպքեր պատահեցան։

ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՌԱՆԿԱԼԹԻ, ՀԱՐՊԻԷ ՃԱՏՏԷՍԻ
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ

Մանկապարտեզ եւ Նախակրթարան երկու սեռէ աշակերտաց, Երկրորդական վարժարան աղջկանց համար.— Չորրորդ տարեշրջան.— (1907—1908)

Նոր տարեշրջանիս առթիւ, Վարժարանիս աշակերտուհիներուն և աշակերտներուն արձանագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ ներկայ Օգոստոս ամսոյ 20 երկուշաբթի օրէն սկսեալ՝ մինչեւ 2/15 Սեպտ. առաւօտեան ժամը 8—12 (Ը. Ե.)։

Վերամուտը տեղի պիտի ունենայ Սեպտ. 3/16ին, երեքշաբթի և դասախօսութիւնները պիտի սկսին նոյն օրը։ Գիշերօթիկ աշակերտուհիները պարտին Սեպտ. 1ին, շաբաթ օր, վերադառնալ վարժարան։

Վարժարանս՝ նախորդ 3 տարեշրջաններու մէջ ամբողջովին կազմակերպած ըլլալով Մանկապարտէզի և Նախակրթարանի դասարանները, վերջին 3րդ շրջանիս մէջ ընծայեց իր անդրանիկ 2 շրջանաւարտները, որոնք ստացան Նախակրթութեան Շրջանաւարտի իրենց վկայագիրները՝ վաւերացեալ Հանրային Կրթութեան Նախարարութենէն։

Տնօրէնութիւնս՝ վարժարանիս հաստատութեան առաջին օրէն իսկ հաստատապէս առաջադրած ըլլալով կանոնաւոր նախակրթութեան մը պէտքը գոհացնելէ յետոյ, վարժարանս աղջկանց համար երկրորդական ուսմանց յատուկ կրթարանի մը վերածել քայլ առ քայլ և իր այս խորհուրդը ի գործ դնելու ժամանակը հասած համարելով, կը յայտարարէ թէ չորրորդ տարեշրջանիս սկիզբը կը բանայ Երկրորդական վարժարանի Ա. դասարանը, ուր պիտի աւանդուին Քրիստոնէական կրօնի, մայրենի լեզուի, ֆրանսերէն և անգլիերէն լեզուաց, դպրութեանց և գիտութեանց ուսումները, աջակցութեամբ ամէնէն ձեռնհաս և կրթական գործին ու ասպարէզին նուիրուած կրթական մշակներու։ Դասախօսութիւնները տեղի պիտի ունենան ֆրանսերէն լեզուաւ։

Ահաւասիկ հայ աղջկանց համար երկրորդական ուսմամբ զարգանալու և բարձր դաստիարակութեամբ օժտուելու եզական միջոց մը, զոր վարժարանիս Տնօրէնութիւնը կ'ընծայէ կրթասէր մեծագնէից, վստահ ըլլալով որ իրենց զաւակաց հիմնական և լուրջ դաստիարակութեան փափաքող հայ ծնողք պիտի քաջալերեն զմեզ մեր այս նոր ձեռնարկին և ջանքերուն մէջ յօգուտ իրենց զաւակաց։

Կը հրաւիրուին՝ արդէն վարժարանս յաճախող թէ՛ գիշերօթիկ և թէ՛ ցերեկօթիկ աշակերտուհիներուն և աշակերտներուն յարգելի ծնողք, ինչպէս նաև իրենց զաւակները վարժարանիս Մանկապարտէզի, Նախակրթարանի և Աղջկանց Երկրորդական վարժարանի աշակերտութեան տալ փափաքողները՝ այցելել վարժարանս Օգոստոս 20էն մինչեւ 2 Սեպտ. կիրակի, ամէն օր կէսօրէ առաջ և տեղեկանալով ընդունելութեան պայմաններուն, կատարել, դասերու սկզբնաւորութենէն առաջ, աշակերտաց արձանագրութեան կանոնական անհրաժեշտ ձեւակերպութիւնները։

Գաւառացի ազգայինք կրնան թէ՛ ուղղակի թղթակցութեամբ և թէ Կ. Պոլսոյ մէջ իրենց ներկայացուցչին միջոցաւ բանակցիլ Տնօրէնութեանս հետ։

Հիմնադիր-Տնօրէն Նիկողոսեան Վարժարանի
Յ. Գ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ
1/14 Օգոս. 1907, Ռանկալթի 6—1

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 4/17 Օգոստոս		
Օսմ. Քօնս. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	102 22
Ամէնէն բարձր գին	»	102 33
Ամէնէն վար գին	»	102 18
Րումէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	159 3/4
Ամէնէն բարձր գին	»	160 3/4
Ամէնէն վար գին	»	159 5/8
Թրանսվալ	»	48 1/2
ԲԱՑՈՒՄ 6/18 Օգոստոս		
Օսմ. Քօնս. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	101 —
» » » ժամը 4ին	»	100 32
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	159 —
» ժամը 4ին	»	159 —
Քարափ. Կ. Պոլսոյ	»	437 —
Անատ. երկթ. Պարտթ. Ա. սէրի	»	517 —
» » » Բ. սէրի	»	515 —
» » բաժնեթղթ	Ա. Ո.	16 25
Շիրքէթի Խայրիէ	»	44 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	4 97
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 20
Օսմ. Ծխախոտ		— —
Թրամուէյ բաժնեթղթ		8 95
» ժուիսանս		4 —
» պարտաթուղթ		470 —
Թրանսվալ	Ֆր.	47 —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 17 Օգոստոս			
Միացեալ Օսմ. պարտք.	բաց.	Ա. Ո.	93 50
	գոց.	»	93 25
Րումէլի երկաթուղի		Ֆր.	164 —
Թրանսվալ		»	48 —
Օսմ. Կայս. Պանքա		»	677 —
Ռէժիի բաժնեթղթ		»	433 —
Գալիա Քարա Այտըն		»	604 —
Օսմ. Մաքսատուն		»	— —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		»	94 47
Քրէտի Լիոնէ		»	1150 —
Ռուսական 5 %		»	85 75
Իտալական Ռանթ		»	102 —
Սպանիական արտաքին		»	90 —
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25 190
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի		»	3 1/2

ԻԼԱՆ
(Բօրսա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)

Պազը խութութը ճէպհէյէ իչիւն լիւզումը օլան թէլ վէ իզօլաթօր վէ սաիրէնին պու քերրէ մէվգիի մինագասայա վազ գըլընմըշ օլմաղլէ թալիպ օլանլարըն եիւզտէ օն հիսապը իլէ թէէմինաթը նագտիէ վէ եախօտ Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասըլա մուգավէլաթ մուհարրիրլէրինտէն մուսատտագ քէֆալէթը գավիյէյի համիլէն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթը ալիէսի մէճլիսը խարէջինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր։

Ֆի 4 աղըսթօս 323

⁂

Կէլէճէք իւչ եըլ եիրմի աէօթ սէնէյի անպար Թէրթէպլինտէն օլան եիրմի իքի գալէմ էշեա պու քերրէ մէվգիի մինագասայա վազ գըլընմըշ օլմաղլէ թալիպ օլանլարըն եիւզտէ օն հիսապը իլէ թէէմինաթը նագտիէ վէ եախօտ Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասըլա մուգավէլաթ մուհարրիրլէրինտէն մուսատտագ քէֆալէթը գավիյէյի համիլէն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթը ալիէսի մէճլիսը խարէջինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր։

Ֆի 4 աղըսթօս 323

ԴԺՈՒԱՐԱՄԱՐՍՈՒԹԻՒՆ
ՍՏԱՄՈՔՍԱՑԱՒ
Վայրկենապէս կը բուժուին
ՇԱՆՏՐՈՆԻ "ԿՈՒԹ ՏԷ ՔՈԼՈՆԻ„ՈՎ

Ազդեցիկ ընդդէմ
ՍՐՏԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՔՈԼԵՐԻՆԻ ԵՒ ԹԱՆՁՐԻ
Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, եւ բոլոր դեղարանները

Գործակատար՝ Ժ. Պ. Տալէճիօ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

Սանասարեան Վարժարան

Իէ. Տարեշրջան 1907—1908

Վարժարանիս Իէ. տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ սեպտ. 1ին։ Նորեկ աշակերտներու մուտքի քննութիւնները տեղի պիտի ունենան օգոստոս 27/1 սեպտեմբերին։ Դասերը կանոնաւորապէս պիտի սկսին սեպտ. 3ին, Բշ. օր։

Վարժարանս իր եօթնամեայ դասընթացքով ունի երկու բաժին. Ա. Ուսումնական, Բ. Արհեստագիտական։

Ուսումնական բաժինը իր ծրագրով կը համապատասխանէ Եւրոպայի միջնակարգ վարժարաններուն։

Ուսմանց առարկաներն են.

1. Կրօն և բարոյագիտութիւն։
2. Հայերէն, Թուրքերէն, Ֆրանսերէն և գերմաներէն լեզուները։
3. Պատմութիւն և աշխարհագրութիւն։
4. Բնապատմութիւն, տարրաբանութիւն և բնաբանութիւն։
5. Թուաբանութիւն, գրահաշիւ, երկրաչափութիւն, եռանկիւնաչափութիւն և տոմարակալութիւն։
6. Նախագիտելիք օսմ. իրաւագիտութեան, գիւղատնտեսութեան, մանկավարժութեան և առողջաբանութեան։
7. Գծագրութիւն և գեղագրութիւն։
8. Երգ, դաշնակ, ջութակ, ձեռական աշխատութիւն և մարմնամարզ։

Գերմաներէնի, մանկավարժութեան, դաշնակի և ջութակի դասերը կամաւոր են թոշակաւոր աշակերտներու համար։

Արհեստագիտական բաժնի աշակերտները կը հետեւին ուսումնական բաժնի երեք դասարաններուն, եթէ տարիքի անյարմարութիւն չունին։

Արհեստագիտական բուն բաժինն ունի չորս տարուան ընթացք։ Ուսանելի արհեստներն են կահագործութիւն և կողպագործութիւն իրենց ճիւղերով հանդերձ. կազմարարութիւն, լուսանկարչութիւն, թիթեղագործութիւն եւայլն։

Աշակերտ մը որպէս զի կարենայ ընդունուիլ վարժարանիս պատրաստական դասարանին մէջ, պէտք է որ

Ա. Ըլլայ 10-11 տարեկան, ուշիմ, առողջ և պարկեշտ։

Բ. Ունենայ սա ծանօթութիւնները.— Հայերէն վարժ կարդալ, ընթեռնլի կերպով գրել. քերականութենէն «Մասունք բանի»ն գիտնալ, թելադրութիւն մը գրել առնել՝ առանց ուղղագրական խոշոր սխալներու և թուաբանական չորս գործողութիւնները վարժ կերպով կատարել։

Գ. Ներկայացնէ ծննդեան, մկրտութեան, պարկեշտութեան, առողջութեան և պատուաստի վկայականներն ու Օսմանեան թէզքէրէսին։

Միւս դասարաններէն մէկուն մէջ աշակերտ մը ընդունուիլ կարենալու համար կը քննուի վարժարանիս ուսուցչական մարմնէն, ըստ ծրագրին։

Հաստատութեանս Պատկ. Խնամակալութիւնը փափաքելով որ Վարժարանս դիւրամատչելի և օգտակար ըլլայ գաւառացի քիչ թէ շատ բարեկեցիկ ազգայիններու եւս, ուսումնական և արհեստագիտական բաժնի թոշակաւոր գիշերօթիկ աշակերտներու ընդունելութեան պայմանները բարեփոխած է հետեւեալ կերպով.

Վճարել կանխիկ, իբրեւ մուտքի տուրք (միանուագ) 3 օսմ. ոսկի։

Վճարել կանխիկ,՝ տարեթոշակ 15 օսմ. ոսկի։

Ամէն ծախք (սնունդ, հագուստ, անկողնոյ կազմած, մաքրութիւն, դեղ, բժշկութիւն, ուսումնական պիտոյք և դասագիրք, ուսում) Վարժարանիս վրայ ըլլալու պայմանաւ։

Պատրաստական, Ա. և Բ. դասարաններու ցերեկեայ թոշակաւոր աշակերտները պէտք է վճարեն տարեթոշակ նոյնպէս կանխիկ 6 օսմ. ոսկի։

Իսկ միւս դասարաններուն ցերեկեայ աշակերտները 7 օսմ. ոսկի։ Ի փոխարէն Վարժարանս կուտայ ուսում և միայն ցերեկուան ճաշը։

Դաշնակի կամ ջութակի դասընթացքին հետեւիլ փափաքողները պէտք է վճարեն տարեկան 3 օսմ. ոսկի։

Արձակուրդի միջոցին Վարժարանս մնացող գիշերօթիկ թոշակաւորները պիտի վճարեն 1 օսմ. ոսկի։

Վարժարանիս Պատ. Հոգաբարձութիւնը կը կատարէ ձրիավարժներու ընտրութիւնը։ Առանց կանխաւ նոյն Մարմնոյ հրահանգն առացած ըլլալու, երբ ո և է տեղէ ձրիավարժ ուղարկուի, Վարժարանէս ներս իսկ չընդունուիր։

Ծնողքներ կամ պաշտպաններ աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար՝ կրնան դիմել ի Կ. Պոլիս Ազգ. Պատրիարքարան, կամ ի Կարին Վարժարանիս Տեսչութեան։

Փոխ-Տեսուչ Սանասարեան Վարժարանի
ԳԷՈՐԳ ԱԲՈՒԼԵԱՆ
Կարին, 14 յուլիս 1907

Յ. Գ. — Վարժարանիս վերաբերեալ ամէն գրութիւն պէտք է ուղղուի հետեւեալ հասցէին. Էրզրումտա Սանասարեան մէքթէպի Միւտիրիյէթինէ. Տեսչութիւն Սանասարեան Վարժարանի Կարին։ 10—8

ՎԵՐՋԻՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ՄԸ
ԿԵՐՊԱՍԵՂԷՆԱՑ
ԱՆԳԼ. ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Մահմուտ Փաշայի ծաղարարին դիմաց, աղբիւրին վերեւ

Վաճառատանս հաստատումէն ի վեր մեր յարգոյ յաճախորդներէն յարգ և համարում գտած ըլլալով, Պայրամի և տօնական օրերու առթիւ, Եւրոպայի ամէնէն համբաւաւոր գործարաններուն արտասովոր յանձնարարութիւններ եղած են ձմեռնային կերպասներու մասին և ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի հասնին։ Որոշած ենք շատ աժան գնով ծախել վաճառատանս մէջ գտնուած ամրան կերպասեղէնները, քուրձն ու ծրար։ Միայն քսանըմէկ օր պիտի տեւէ այս արտասովոր զեղչով վաճառումը և յուլիս 31էն պիտի սկսի։ Ծանօթ ըլլալով մեր ապրանքներուն տոկունութիւնը, նրբութիւնը և նորաձեւութիւնը, կը յուսանք թէ մեր յարգոյ յաճախորդները պիտի փութան մեր վաճառատունը այցելել։ 10—3

ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԵՐ
Նիխոլայիտիս Եղբարք

Պատուոյ յիշատակութեան արժանացած Բարիզի մէջ՝ Ֆրանսայի ատամնաբոյժերու ժողովին անդամներէն։

Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 413, Բօսթա փողոց Թիւ 1, Շաուլ վաճառատան վրայ՝ առաջին յարկ։

Ճիւղեր.—Գատըգէօյ Մէօհիւրտար, Փորթիի պարտէզին մօտ։

Բերնի հիւանդութիւնները կը դարմանեն։ Շատ փտած ակռաները ոսկիով, «բլադին»ով և «էմայ»ով կը լեցնեն։ Իրենց մասնաւոր գործիքներով յախճապակիէ ակռայի կտորներ կը շինեն և գոյնս կը փակցնեն ակռային առողջ մասին, այնքան ճշգութեամբ որ ակռան ամբողջ կ'երեւայ և կտոր ունենալը բնաւ յայտնի չըլլար. այդ կերպով յախճապակիով ալ ակռայ կը լեցնեն։ Յախճապակին ամէնէն ամուրն է ակռայ լեցնելու համար գործածուած զանազան առարկաներուն. եթէ առջեւի ակռաները լեցուին, բնաւ յայտնի չըլլար թէ լեցուած են։ Ատոնցմէ զատ ամերիկեան վերջին դրութեամբ կեղծ ակռաներ կը շինեն և առանց քիմքի «Պրիճուորք» տեսակէ ակռաներ կը զետեղեն։ Վերոգրեալ տեղերը ամէն օր կ'ընդունին իրենց դիմողները։ 50—13

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔՍԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՓԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Օգոստ. 19ին, Սիրֆասի, Մարսիլիայէն
Օգոստ. 26ին, Իմէրէդի, Անատ. եզերքէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Օգոստ. 21ին, Սիրֆասի, Զօնկուլտաք, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Օգոստ. 27ին, Իմէրէդի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։

Ա կարգ	Բաթումի համար	200	ֆր
»	» Մարսիլիոյ »	160	»
Բ	» Բաթումի »	150	»
»	» Մարսիլիոյ »	120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 50—3 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
892 Օգոս. 2|14 եւ 1320 Սեֆէր 20 թուակիր Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէզարէն փողոց, Թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գարու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Ի. Սառօֆ, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գարու Թիւ 10։
Պոլիս, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Գ. Ս. Այմէլըգլու, Էմին-Էօնիւ, Իզմիր փողոց։
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անտոնիատիս, չուկայի հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրէա, Մօտա ճատտէսի։
Փէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Երէնգիւղ, Թէօտօս Իօանիտէս, Նաւակատան մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Փէօյիւքտէրէ ճատտէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէնտիք, Բ. Սոմմարիպա։
Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Ստէֆանօ, Բէչէճեան էֆ.։
17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490էն աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ առացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա	) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին։) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա	) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առեւ։) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս	) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար	) Ջարշը Պոյը, Թիւ 120։

Դասերը և Նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տանը։ 16 50—18

ԶԵՆԻԹ
ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՀՌՉԱԿ ՎԱՅԵԼՈՂ
միակ ժամացոյցը իր նրբանիստ յօրինուածքին, իր բարեձեւութեան, իր տոկունութեան և իր բարձր ճշգութեան համար, յատկութիւններ՝ որոնք բոլոր Արուեստահանդէսներու մէջ իրաւապէս արժանացուցած են զայն ամենաբարձր վարձատրութեանց, և որոնց համար կարելի է միշտ զայն յանձնարարել և երաշխաւորել։ Իբրեւ կատարելագործութեան վերջին բառը՝ ժամագործական ճարտարարուեստին արդի կալուածին մէջ, ԶԵՆԻԹ ժամացոյցը լիովին կ'արդարացնէ իրեն ընծայուած անունը։

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ԲԱՐԻԶ, 1900
ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ.—ՆԷՕՇԱԴԵԼԻ ԴԻՏԱՐԱՆԻՆ. 1903
ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՑՄԱՆ.—ԱՆԴԱՄ ԺԻՒՐԻԻ, ՄԻԼԱՆ. 1906
ԵւՆ. ԵւՆ. ԵւՆ.
ԱՄԷՆ ՄԵՏԱՂԷ ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ
Ընդհ. Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար — Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ.
Մեծ վաճառատուն ժամացոյցներու, շղթաներու և գոհարեղէններու
ԹԻՒ 16 — ՊԱՀՃԷ ԳԱԲՈՒ — ԹԻՒ 16
Օտուզպիր-Պաք հաստատութեան դիմացը
Ի Բերա, կը գտնուի գոհարավաճառ Տ. Տ. ԷՖՄԷՖՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ քով, Թիւ 400 Մեծ-Փողոց 50—16

ՊԱԼՔԱՆ
Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ	Ֆրք. 9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ	» 142,750,009

ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահկարասի եւայլն, Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ շատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի գիներով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։ 50—14

Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Ղալաթիա, Տէօյչէ Օրիէնթ Պանքի կից, Սինասոն խան

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ
Կրթական Նախարարութեան պաշտօնական Արտօնագրով հաստատուած 1876ին

32րդ. տարեշրջան 907—908

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը իր վերին հսկողութեան և բարձր հովանաւորութեան տակ առած է վարժարանը և կը հսկէ անոր բարոյական, կրթական դաստիարակութեան և մատակարարութեան։

Վարժարանս աշակերտ ունեցող և նոր աշակերտ արձանագրել փափաքող պաշտ. ծնողք և պաշտպանք կը հրաւիրուին յուլիսի վերջի շաբաթէն սկսեալ ամէն չորեքշաբթի, շաբաթ և կիրակի օրերը մինչեւ կէսօր Պերպէրեան վարժարանի Տնօրէնութեան սենեակը։

Գաւառացի այն յարգելի ծնողք և պաշտպանք որոնք կը փափաքին վարժարանս ղրկել իրենց զաւակներն ու պաշտպանեալները, նախապէս պէտք է հաղորդեն մեզ իրենց փափաքը, պաշտօնական ձեւակերպութեան կատարման համար։

Վարժարանը կը բացուի 1 սեպտ.ին և դասերը կը սկսին ութ օր վերջ։

Տնօրէն Պերպէրեան Վարժարանի
8—3 ՊԵՏՐՈՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Օգոստոս
Գշ. 7|20 Պիրէօն, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Պօր-Սայիտ ու Սուրիոյ Նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւերուն հետ։
Գշ. 7|20 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Ղրիմ-Կովկաս, Ղրիմ-Ազով, Օտեսա-Քէրսոն, Օտեսա-Նիքօլայէվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։
Դշ. 8|21 Սէվաստոպոլ ժամը 0ին։
Եշ. 9|22 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Պօր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։
Շբ. 10|23 Օտեսա, ժամը 12ին։
50—19

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս նպատակն է իր ուսանողներուն տալ գործնական կեանքի պահանջումներուն համապատասխանող հիմնական և առողջ դաստիարակութիւն մը։

Բնիկ և Ամերիկայի ուսուցչական խմբին վրայ աւելցած է Զուիցերիայի ձեռնհաս ուսուցիչ մը՝ մասնաւոր ոյժ տալու համար նաև ֆրանսերէն լեզուին։

Աշակերտները կը վայելեն բժշկական և ընտանեկան կատարեալ խնամք վարժարանին մասնաւոր բժշկին, գիշերօթիկ հինգ ուսուցիչներու անմիջական հսկողութեան և Տիկին Ջէմպըրսի մայրական հոգածութեան տակ։

Վարժարանին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 4ին (Ն. Տ.) Դշ.։ Գիշերօթիկներուն տարեթոշակն է 16 օսմ. ոսկի, որուն կէսը վճարելի է սեպտ.ին սկիզբը, իսկ մնացեալը՝ յունուարի մէջ։ Գործնական երաժշտութեան դասին համար կը պահանջուի տարեկան 1½ ոսկի։

Թէ՛ հին և թէ նոր աշակերտներ, եթէ կ'ուզեն Հայտար Փաշայէն Իզմիտ կէս գինով ճամբորդել, պէտք է դիմեն Գրիգոր էֆ. Շահպազեանի և իրենց անունները արձանագրել տան մինչեւ օգոստոս 17/30։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիթի կամ վարժարանիս Պոլսոյ գործակատար Գրիգոր էֆ. Շահպազեանի, Պայպըլ-Հաուս, Կ. Պոլիս, և կամ Տնօրէնութեան, Պարտիզակ։ 20—7

SE VEND DANS TOUTES LES PHARMACIES · HÔTELS ET RESTAURANTS

ԱԼԱՇԷՀՐ
ՍԵՂԱՆԻ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԲՆԱԿԱՆ ՋՈՒՐ
ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ ԵՒ ՀԱՃԵԼԻ
Կը բուժէ ստամոքսացաւը, լեարդի, աղիքի, միզանցքի հիւանդութիւնները, շաքարախտը, աւազախտը, անարիւնութիւնը։

Նշանաւոր քիմիագէտներու, ինչպէս Բարիզէն Պ. Քառնոյի, Կ. Պոլսոյ քիմիական աշխատանոցին, Աթէնքէն Պ. Ա. Քրիստոմանոսի և մայրաքաղաքիս համբաւաւոր բժիշկներու կողմէ տրուած պաշտօնական տեղեկագիրներ կ'երաշխաւորեն եղական յատկութիւնները այնքան փնտռուած հանքային ջուրին

ԱԼԱՇԷՀՐԻ
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՔ
ՔՈՒՐԹԷՍԻ ԵՒ ՎԱՍԻԼԻԱՏԻ
36—22 Սատրգիէ խան, Պոլիս

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարթէլլօ	3709	Սաբֆօ	1119
Ալէքթօ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Մէքսիքօ	3557	Սիրիօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Արիօսթօ	2277	Տրագօ	1718	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սբէրօ	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իտաօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էքգօ	3464	Իտալօ	5540	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օհիօ	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էրաթօ	1841	Քէլսօ	1053	Օթէլլօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբսօ	1887	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմօ	1700	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գատօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Փօլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքագօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րիալթօ	3329	Վ. Ուիլսըն	2391
Սոլէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօռնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէլօ	1350
Գոլորատօ	4835	Կիթանօ	1143	Լօրէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոնկօ	2905	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Րոմէօ	1789	Զարօ	
Գօրսօ	895	Կրանատօ	1695	Մարէնկօ	1278	Րոզարիօ	136	Մորեա	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.
Քօլէնցօ շոգենաւը, Նաւապետ Պրանտըն։
Վիկօ շոգենաւը, Նաւապետ Հարպօրտ։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.
Թոքիօ շոգենաւը, Նաւապետ Թորն, օգոստոս 19ին։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՑ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—7

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (160

ԺՕՐԺ ՕՀՆԷ

Գեղանի Կոմսուհիի Մը ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԾԵՐՈՒԿ ԱՌԻՒԾԸ

Թ.

ՓՈԹՈՐԻԿԸ

—Այդ թաւուտները անթափանցելի են... Բայց ինչպէս ըլլալու է որ հոնկէ անցնի Լիզօն...

—Երկու միջոց կայ... Գիշերը վրայ հասնելուն և բացարձակ ամայութիւն տիրելուն պէս, պէտք է յանկարծակիի բերել Լիզօնը և թոյլ չտալ որ աղաղակ արձակէ, երբ այդ ճամբուն մէջ առնենք զինքը...

—Վտանգաւոր է ատիկա. կրնայ ըլլալ որ ատեն ունենայ օգնութիւն աղաղակելու...

—Երկրորդ միջոցն է թաւուտներուն խորը հեծեծիւններ արձակել, օգնութիւն հայցել այն միջոցին երբ լսէք Լիզօնի անցնիլը արահետին մէջէն... Վախկոտ աղջիկ չըլլալուն, պիտի ուզէ գիտնալ թէ տարաբախտը իր օգնութեան պէտք ունի արդեօք... Այն ատեն ճամբէն հեռանալով և չառուիղներուն մէջ մտնելով՝ թաւուտներուն խորք պիտի մխրճուի...

—Ես չպիտի ըլլամ անոր ընդ առաջ գացող...

—Այլ ինք ձեր մօտ պիտի փութայ առանց կասկածի...

Լօրան սկսաւ խորհիլ ու քիչ մը յետոյ ըսաւ.

—Երկրորդ միջոցը լաւագոյն է, նուազ վտանգաւոր ըլլալուն։

—Մանաւանդ որ երկրորդ միջոցը անյաջողութեան մատնուելու պարագային, պիտի կրնաք առաջին միջոցին դիմել...

—Ո՞ր ժամուն։

—Ժամը երկուքէն չորս, հինգ կամ վեց...

—Ո՞ր օրը...

—Թերեւս վաղը...

—Ո՞ւրկէ պիտի իմանամ։

—Ինէ։ Դղեակէն բացակայ մի՛ գտնուիք... Պատրաստ եղէ՛ք... Ձեզի լուր պիտի տրուի...

Ժերմէն ու Լօրան լսեցին որսի շուներուն ձայնը, որոնք դէպի իրենց կողմը կուգային։ Սկսան սրարշաւ վազցնել իրենց ձիերը։ Երկու հարիւր քայլ հեռուն կենդանի մը կ'անցնէր նրբուղիէն, թաթերը կարկամած ու լեզուն դուրս կախած... Ժերմէն ու Լօրան որսորդներուն միացան...

Հինգ վայրկեան յետոյ զանգակը հնչեց անտառին մէջ։

Մանկամարդ աղջիկը յաջողեցաւ նոյն օրը տեսնել Միշէլը, իրիկուն չեղած։

—Միշէլ, բան մը չեմ խնդրեր ձենէ, այլ պարտք կը զգամ ձեր եղբօր և իմ միջեւ տրուած որոշումը հաղորդել...

Առանց վարանումի ու պարզաբանութեամբ պատմեց ամէն բան։

Յետոյ հարցուց Միշէլի.

—Ի՞նչ պիտի ընէք հիմա... Մոռցած եմ ձեր առած խոստումը, զոր կրնաք ետ առնել։

Գլխահակ ու ձեռքերը դողդողջուն, Միշէլ մրմնջեց.

—Կը սիրեմ ու կ'ուզեմ վայելել զձեզ... բայց Ժերմէն, նորէն կ'ըսեմ, եթէ եղբայրս ու ես իմանանք թէ մեզի հետ խաղի եղած էք, վա՜յ ձեզի այն ատեն... Լիզօնը չէ որ պիտի զգուշանայ և վախնայ մենէ, այլ դուք...

Առանց պատասխանելու այդ սպառնալիքին, Ժերմէն յարեց.

—Լօրանի չպիտի ընկերակցիք անշուշտ... Պէտք չկայ երկու հոգիի՝ այդքան դիւրին գործի մը համար... Դուք Բօմպ-օ-Տամ երթալով հոն պիտի սպասէք... և եթէ... ձեր առջեւէն անցնի Լիզօն, հանդարտիկ ու անվախ, ըսել է Լօրան անյաջող եղած է... Ուրեմն, Միշէլ, պարտիք որոշեալ կերպով գործել...

Լօրանի պէս Միշէլ ալ նոյն մտածումն ունեցած էր... Մօրերնուն սպաննուած զէնքը Ռօզ-Լիզօնի ճանաչումը պիտի ըլլար երբ օրինաւոր զաւակ Քրուա-Վիթրէ կոմսին... Արդարեւ, սոսկալի զէնք մըն էր ատիկա։

Ու Լօրանի պէս Միշէլ ալ կ'ըսէր մտովի.

—Պէտք է որ այդ աղջիկը անհետանայ։

Այդպէս իրիկուն եղաւ այդ օրը։ Պայծառ ու ցուրտ օդ մը կ'ընէր։ Երկինքը վճիտ էր ու ամէն ինչ կանխատեսել կուտար թէ գիշերը սառ պիտի կապէր։ Հով չկար, և արեգակը, կէս օրէն յետոյ պահ մը երեւան ելած, բաւական ջերմութիւն չունէր հալեցնելու ծառերու ճիւղերուն վրայ նստած եղեամը, որոնք անհուն շաքարեղէններու կը նմանէին... Կէս գիշերուն հով ելաւ և ամպերը սկսան ծփալ... Նոյեմբեր 28ի առաւօտուն երկինքը ամպամած և բարեխառնութեան աստիճանը մեղմ էր...

Կամ անձրեւ և կամ ձիւն պիտի տեղար։

* * *

Ժ.

ՍՊԱՆՈՒԹԵՆԷՆ ԱՌԱՋ

Այն ինչ այգը կը ճերմկցնէր հորիզոնը, եղեւիններով ծածկուած լեռներուն վերեւ, երբ Մար-ա-լ'Օի անակին դուռը բացուեցաւ, և Լուիզ Տորնաք, թափած մազերով, կայտառ ու կորիճ, սեմին վրայ երեւցաւ և երկինքը դիտեց։

Յետոյ սենեակին խորէն պօռաց ամուսնոյն, որ ձեղնայարկէն վար կ'իջնէր, ծակի մը կրթնած սանդուխի մը միջոցաւ։

—Բայց այս իրիկուն միայն անձրեւ կամ ձիւն պիտի տեղայ... Մինչեւ այն ատեն միջոց պիտի ունենանք գնումներ կատարելու և փոթորկէն առաջ տուն հասնելու։

Ատենէ մը ի վեր որոշուած էր այդ օրը Ռէմիրեմոնթ երթալ կառքով։ Լուիզ պէտք ունէր ճերմակեղէններու և տաքուկ զգեստի մը, Վօժի սաստիկ ցուրտին դէմ պատսպարուելու համար. իսկ Տորնաք միեւնոյն օրը ժամադիր եղած էր փայտի խանութպանի մը հետ, նոր կըտրուած փայտերու վրայ սակարկելու նպատակաւ։

Քառորդ մը յետոյ փողի մը ձայնը լսեցին ճամբուն վրայ։

—Փուրկինեօ մեզի կը սպասէ, ըսաւ Լուիզ. իր փողին ձայնէն հասկցայ...

Այր և կին փութացին վար իջնել, Ռօզ-Լիզօնն ու Համբիօն ողջագուրելէ յետոյ. չմոռցան նաեւ քաղաքավարական արտայայտութիւններ ընել կոմսին, որ իր անկողնին մէջ կը գտնուէր։

Ռէմիրէմոնթ գտնուած ատեննիդ ես շուկայ պիտի երթամ, ըսաւ Ռօզ։

—Պիտի յոգնիս, աղջիկս, յարեց Լուիզ...

—Ինչպէս առաջ, հիմա ալ յոգնութիւն չպիտի զգամ. չեմ ուզեր երկար ատեն անգործ մնալ, պատասխանեց Նօրատի աղջիկը... Ամօթ պիտի զգայի ձեռքերս ծալլած նստիլ ամբողջ օրը, տեսնելով որ դուք կ'աշխատիք... Եւ քանի որ Լէթրի շուկան երթալով պիտի կրնամ բանի մը ծառայել, լաւ կ'ըլլայ որ թոյլատրէք...

—Ես կը թոյլատրեմ, աղջիկս, բայց կոմսը հրաման կուտա՞յ...

—Հրաման պիտի առնեմ իրմէ։

Նօրատի աղջիկը հօրն անկողնոյն մօտեցաւ ու քծնանքով մը հարցուց.

—Կ'արտօնէ՞ք որ շուկայ երթամ։

Ծերունիին աչքերը կը ժպտէին։ Այդ միջոցին վտանգի մասին ո և է կանխազգացում չունեցաւ կոմսը։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՔՕՉԱՅԵԱՆ